

Naročnina mesečno 25 Din, za izposojništvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za izposojništvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočne 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Lunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

† France Grafenauer

Iz Most pri Dolgi na Zilji je prišla žalostna vest, da je po dolgi telesni in še daljši srčni boleznini umrl izmučen voditelj koroških Slovencev France Grafenauer, star 75 let. Dolgo, svetlo poglavje v zgodovini Slovencev na Koroškem je s tem končano in zapečateno, pisati se pa bo začelo novo, ki mu nikdo ne ve konca in ki mu nihče ne bo dal pečata svoje osebnosti, kot ga je dal Grafenauer razdobju tridesetih let, ko je od l. 1888. pa do prevrata l. 1917., ko se je vračal iz zaporov v Müllersdorfu, stal kot simbol slovenske skupnosti in slovenske odpornosti na čelu obrambnega boja na severni slovenski meji, ob katero so butali valovi germanstva.

Sin malega kmeta, bajtarja v pravem pomenu besede, doma iz tiste Zilje, ki je darovala slovenski kulturi toliko dragocenih tvorcev ob zori njenega vstajanja, ki je darovala slovenski narodni pesmi najmekkejšo srčno milino, slovenski narodni noši tako bujno, pristno narodno fantazijo, slovenskemu jeziku najbolj zvonko narečje in slovenski politiki prva, široka obzorja. Iz Zilje, ki nam je še danes, ko nas ločijo od nje ne samo strmine Karavank, ampak stene državnih meja, ostala kot simbol slovenske lepote, ki spi kot začarana kraljica svoje spanje, dokler da ne bo prišel poljub svobode, ki jo bo zdramil, ta slovenski bisser, k novemu življenju.

L. 1888. že, ko so po danes na svojo slovenstvo ponosnih krajev Slovenije še nemškutarili, je padla na Grafenauerjev revni dom šiba nemškega preganjanja. Njegov oče je moral zaradi veleizdaje in razžaljenja avstrijskega cesarja v temne zapore. Takrat je bil France star že 28 let in takrat tudi se je odločil, da bo šel med slovenske bojevnike, da odženejo iz dežele tiste tujce, ki se je hočejo polastiti pod zaščito veleizdajniških procesov. Šel je med nje, kmetijski fant, kot je bil in kot je želel ostati, priprost in skromen, podoben tistim priprostim gorjancem, ki jim višine in strmine pod njimi glavnikoli ne zmečajo. Šel je kot Ziljan, ves prežet ljubezni do slovenske pesmi in ves prenapolnjen tistega šegavega optimizma in nedolžnega veselja, ki navdaja narod, ki se ne zbira po gostilnah, ampak pod slovensko lipo k slovenskemu raju in k slovenskemu petju. Kot sin političnega kaznovanca, ki mora nadaljevati tradicije svoje družine in svoje male domovine. Takšen je bil, ko je nastopil pot slovenskega voditelja. Po tridesetih letih je imel zadoščenje, da je njegovo ime postalo izraz cele dobe in program za svoj narodni obstoj se borečega ljudstva.

S težavo homo mogli naštetati njegove zasluge na isti način, kot jih naštevamo pri drugih odličnikih. Napisal ni nobene knjige, nobenih razprav po revijah, nobenih člankov po časopisu. Nobeno pisano delo ne bo ostalo za tem mozem, ki je s četrto ljudsko šolo končal svoje uradno šolanje. Tudi njegovi govori v koroškem deželnem zboru, ki mu je pripadal od l. 1897. dalje, ali v državnem zboru, kjer je zastopal koroške Slovence od l. 1907. naprej, niso bili kakšna razodetje, saj jih je večinoma govoril v slovensščini. Država ga ni obsipavala z nobenimi častmi, ne z redi, ne s častnimi nazivi, ne z denarnimi nagradami. A vendar je njegovo ime polnilo prosvetne dvorane in politične shode in samo vest, da se nahaja nekje v bližini, je zadostovala, da je med slovenskim ljudstvom vztrepetalo srce drhtenja in pričakovanja. A vendar in na zborovanjih njegova domača, nenašpana, s šalami, ki se jim smeji nepokvarjeno kmetško ljudstvo pod upc. prepletena beseda vžgala najbolj čista navdušenja in človeka zgrabila na dnu srca, da se je ni mogel več ožestiti. A vendar je njegovo povelje, izrečeno z melkim zljiskom naglasom, ki ga je spremljal topel pogled kristalno čistih oči, šlo kot grom po deželi in so se mu klonili radi in brez odpora vsi, ki jim je slovenska stvar na Koroškem prirastla na srce. A vendar je njegovo ime dvignilo narodni ponos koroških Slovencev tako visoko, kot še nikoli, dvignilo posebno mladino in v kalu zadušilo ta pogubni čut sramu, da smo manjvredni narod, ki nas pri vsem našem kulturnem in političnem delu tako tepe.

Nemci so se tega pripristega kmeta, ki je v prostem času gradil orgle in si ob njih preneval narodne pesmi, bali. Zakaj, tega niso niti sami znali izraziti. Bala so se ga oblasti in so se mu izogibale, kjer so le morale. Ne zato, ker je bil poslanec, ampak ker so čutili, da je samo zunanji izraz neupogljive volje — točisočerega naroda. Sovražile so ga, ker jim s svojim neporečnim krščanskim življenjem ni nikdar nudil niti najmanjše prilike, da bi mogli njegov ugled zrušiti. Ker je postal simbol narodnega odpora krščanskega ljudstva, ki se je zavedlo svojih narodnih pravic in pokazalo tudi dobro voljo, da jih brani.

Ni čuda, da se je vse to sovraštvo zgrnilo nad njim, ko je izbruhnila svetovna vojna, in ko je nastopila prilika, da se zakonitim potom teptajo tudi božja in naravna prava. Februarja 1916 je prišel pred nagli sod in Bog sam ve kakšnim posredovanjem se mora ta človek, ki na visokih mestih nikoli ni iskal prijateljev, zahvaliti, da si je rošil življenje in bil kaznovan samo s petletno težko ječo, ki jo je šel »odslužiti«, kot se je izrazil sam, v Müllersdorfu pri Dunaju, kjer so sedeli še mnogi drugi narodni bojevniki iz Češke in Slovaške. Ječa ga ni zlomila. Pri prevratu je bil zopet med ljudstvom in zopet je šlo njegovo ime kot čarobno geslo po vsej deželi. Tisti, ki bodo pisali zgodovino koroškega plebiscita in bodo hoteli biti resnični, bodo zapisali, da se je takrat temu možu, ki je bil 50 let simbol slovenskega tvornega dela, zgodila krivica, ko so ga potisnili na stran, ker so se hoteli uveljaviti drugi ljudje in so v svojem častihleplju zagrebeli tudi koroške Slovence. To je Grafenauerja bolj zlomilo, kot dunajske ječe. S plebiscitom so nesli k pogrebu ne 30-letno politično delo tega voditelja, saj njemu na tem ni bilo mar, ampak koroške Slovence, ki jih je on zdramil, zbral, pomladil in jim dal

Nov kulturni boj v Nemčiji

Friburški nadškof obtožuje...

Strašna slika o preganjanju katoličanov, kat. organizacij in nasilnem širjenju poganstva

Nadškof friburški dr. Gröber, ki je svoje dni postal znan tudi izven nemške države zaradi svojega dobrohotnega zadržanja do narodno-soc. režima in je član tudi škofijskega odbora, ki razpravlja z vlado o praktični aplikaciji konkordata, je te dni poslal svojim škofljanom pastirsko pismo, ki jasno kaže, čemu vsemu so nemški katoličani v našem času izpostavljeni. V naslednjem podajamo nekaj značilnih odstavkov iz nadškofovega pisma:

»Obžalujemo, da mnogi spisi, ki očitno kažejo sovražno mišljenje do katoliške cerkve, niso dobili samo neke vrste urednega značaja, ampak se sili tudi verne katoličane, da se po njih ravna.

Obžalujemo, da se preprečuje in absolutno prepoveduje objavljanje in razširjanje spisov, ki na jasen in objektivni način ter s popolnoma znanstvenimi pripomočki zavračajo sovražno napade proti Cerkvi.

Obžalujemo, da se z vsemi silami poskuša ovirati in da se tudi popolnoma preprečuje krščanska pravica Cerkve do mladine in do šolstva, in da imajo prosto pot ona prizadevanja, ki hočejo mladino odvrti od katoliške cerkve.

Obžalujemo, da so sumničeni tudi čisto verski in cerkveni problemi, kakor na primer katoliška akcija, ki povsod drugod more brez zadržke izpolnjevati svoje za družbo koristno delo.

Obžalujemo, da se izrabljajo gotove krilatice, kakor na primer fraze o političnem katolicizmu, ki ga v resnici nikjer ni in da se ta sumničanja uporabljajo kot bojno sredstvo proti katol. veri.

Obžalujemo, da se z vsemi sredstvi skuša omejiti vpliv vseh na javno življenje in da se hoče Cerkve potisniti izključno na delokrog cerkvenega bogočastja, ko so nam prepovedane ver-

ske manifestacije izven cerkvenih poslopij, kakor na primer procesije, romarski shodi in celo katoliške organizacije kot take. Vse to ni samo proti določilom konkordata, ampak je nasprotno tudi sami religiji, značaju Cerkve, zgodovini našega naroda in osebni svobodi poslopija.

Mučno nam je, da moramo ugotoviti, da kljub 4 čl. konkordata niti katoliški škofje v izvrševanju svoje nadpastirske službe ne morejo svobodno govoriti ali pisati, hoditi v lastno obrambo, bodisi v obrambo Cerkve in krščanstva proti napadom na vero in Boga. Ako škofje kljub temu poskušajo izpolnjevati svojo dolžnost, se izpostavljajo nevarnosti, da bodo njihovi pastirski listi zaplenjeni, ali da bo zabranjeno vernikom, da jih čitajo in še več: v nevarnosti so, da bodo morali v ječo, ali pa da jih bo vlada kaznovala z denarnimi kaznimi na podlagi kulturnobojnih zakonov, dasi po sprejetju konkordata niso več v veljavi.

Obžalujemo, da so mnoge obveznosti, ki jih je nemška vlada sprejela s konkordatom, ostale mrtva črka, tako na primer možnost, da bi drž. mladina na svoje verske praznike in ob nedeljah mogla izpolniti svoje verske dolžnosti.

Obžalujemo, da je nemška katoliška mladina prisiljena sodelovati v stvarih, ki niso v skladu z njenimi verskim prepričanjem in z njihovimi moralnimi obveznostmi.

Obžalujemo, da se proti jasnemu besedilu konkordata vodi odkrit boj proti eksistenci in gibanju katoliških mladinskih organizacij, katerih premoženje je bilo konfiscirano. Katoliške mladinske organizacije nimajo nikake možnosti, da bi se pritožile in da bi našle pravico, ker so se njihovega premoženja in njihovih lokalov polastile nasprotno organizacije.

Smatramo, da je v popolnem nasprotju s konkordatom, ne s svobodo človekove osebnosti, ako so prepovedane vse manifestacije krščanske miselnosti v dnevnem tisku, pa čeprav nimajo niti najmanj namena obravnavati politično strankarske probleme. Bojimo se, da sedanje stanje ne prinaša koristi ne tisku, ne nemški civilizaciji, ne spoštovanju sveta do našega naroda, ker je onemogočeno posvečati nemškega duha vprašanjem, ki visoko in daleč presegajo naše trenutne probleme. Zlasti obžalujemo, da ne prenehajo neprestani napadi tiska na krščanstvo in katolicizem in da je hkratu nam vzeta vsaka možnost, da bi se branili in zmoto popravili.

Obžalujemo, da niso sprejeti uradniki v službo in da se jih odpušča iz služb zaradi njihovega katoliškega prepričanja, ker norejo delati nastaja svojemu prepričanju. Posebno moramo obžalovati, da se take pogumne katoličane od uradnih strani žigos kot izdajalec države in kot velike škodljivce naše narodne skupnosti.

Nam katoličanom se očita, da govorimo o kulturnem boju in da širimo v inozemstvu alarmantne vesti. Toda naj rečemo karkoli, nemogoče je, ako se branimo proti nasiljem, ki se nam gode v domovini, da ne bi inozemstvo dobilo vtisa o nepopolnem verskem stanju v Nemčiji in da ne bi imela vtisa, da smo v resnici »sredi kulturnega boja«.

V imenu pakta Zveze narodov...

Tako si delijo Abesinijo...

V Ženevi so objavili vsebino pariškega načrta, ki je mnogo hujši kot vse dosedanje domneve

Ženeva, 13. dec. c. Vzdušje v Ženevi je bilo danes še bolj napeto kot včeraj. Akciji malih držav proti pariškemu sporazumu so se pridružili odmevi iz vsega sveta, ker vse javno mnenje podpira tiste, ki branijo z vsemi silami načela pakta Zveze narodov. Kadar pa so različna mnenja postavljena na tako ostre načelne ostrine, tedaj je delo diplomatov, teh večnih relativistov, zelo oteženo. Zastavo diplomacije sta vztrajno ves dan branila Eden in Laval, toda zvečer sta vendarle omagala in spustila največje karto iz svojih rok: objavila sta pariški sporazum, preden je Mussolini dal svoj odgovor.

Abesinski odgovor: Ne!

Dogodki po so se danes razvijali v sledeči smeri: Zgodaj zjutraj je prišel odgovor abesinskega cesarja na pariške predloge. Abesinski cesar odklanja pariški sporazum v celoti in zahteva, da se skliče takoj skupščina Zveze narodov, ki naj ugotovi, v katerih dneh je pariški sporazum kršil celo pakt Zveze narodov. To je bil prvi hud udarec in zadrega se je kmalu opazila, ko sta obe zainteresirani uradni agenciji Reuter in Havas podali čisto različne interpretacije negusovega odgovora. Reuter pravi, da je neguš odbil. Havas pa trdi, da je neguš sicer odbil, ni pa povedal, da se ne bi hotel še nadalje pogajati. Igra je postajala zmeraj bolj zanimiva in nasprotje med Francijo in Anglijo je zopet postalo očitno. Glavno tajništvo Zveze narodov je nato to zadrego razvozljalo v tej smeri, da sestanek skupščine Zveze narodov ni nujen, ker bo Italijanski svet Zveze narodov razpravljati o zadevi 18. decembra letos. Skupščina bi bilo tudi težko sklicati, ker ima dr. Beneš v Pragi take težave, da bi težko prišel predsedati skupščini ZN. Ostale članice Zveze narodov niso vztrajale pri zahtevi po »skupščini Zveze narodov«, pač pa je bilo kmalu nato objavljeno, da pridejo na sejo Sveta Zveze narodov znani kanoni ženevskega pravorečja: Litvinov, Titulescu, Ružiči Aras in pa Beck, torej vsi, ki morajo posebno paziti na čistost ženevske pravice.

Akademiki demonstrirajo

Medtem pa si je ženevska akademska mladina tudi privoščila svoje na račun velikih punktatorjev sodobne diplomacije. Zbrala se jih je večja skupina na Wilsonovem nabrežju pred Zvezo narodov in šla demonstrirati najprej pred hotel »Beau Rivage«, kjer je sedež angleške delegacije, in pa pred hotel »Des Bergues«, kjer je sedež francoske delegacije. Na čelu sprevoda so nosili velikansko rjuho, na kateri je bil naslikan sod petroleja, na njem pa sedita debelusi John Bull in sloki Uncle Sam. Oba trdno sedita na sodu in odganjata lat-

tvornega duha, da so sedaj še bolj nesrečni, ko morajo umreti.

Grafenauerjevo ime bo ostalo. Za kogar se je naš dobi slovenski rod navadil moliti pri svojih običajnih večernih molitvah, ta bo ostal zapisan v njegovi duši. Grafenauer je to odlikovanje doživel in to mu bo tudi jamstvo, da bo ostal klicar njegove narodne zavesti tudi sedaj, ko po težkem trpljenju in po bridkih razočaranjih odhaja po plačilo za svojo zvestobo Bogu in narodu.

kotne Evropejce, ki hočejo imeti petrolej. Nad sodom pa piše: »Proč z vojno! Proč s sankcijami!«

Medtem pa v Londonu...

Kako zelo se javno mnenje zanima za razvoj dogodkov v Ženevi, se je kmalu nato izvedelo iz Londona, kjer je predsednika vlade Baldwin obiskala delegacija najodličnejših predstavnikov angleškega javnega življenja pod vodstvom sira Austina Chamberlaina in lorda Roberta Cecilja. Oba sta zahtevala od Baldwin, da Anglija ne sme popustiti v izvajanju sankcij proti Italiji in da mora braniti ugled Zveze narodov. Debatu v angleškem parlamentu je zmeraj bolj napela in sedaj so tudi že konservativci in ostali poslanci vladne večine začeli napadati vlado zaradi pariškega sporazuma.

Laval podlegel Angležem

Medtem pa so se začele razvijati še vzporedne intrige. Med angleškimi časnikarji se je začelo podudarjati, da je Laval na pariškem sestanku pri-

Zveza narodov objavlja

Besedilo pariškega načrta

Glavno tajništvo Zveze narodov je ob 19 objavilo besedilo pariškega sporazuma.

Dokument se začne s spremnim pismom Laval in Edena tajništvu Zveze narodov. V pismu pravi oboja državnika, da sta sporazum sestavila v smislu mandata Zveze narodov. Pri tem sta se francoska in angleška delegacija naslanjali na načrt, ki ga je sestavil odbor petorice. Oba prosita glavnega tajnika, naj pariški sporazum takoj dostavi vsem članicam Zveze narodov in zaprosi za odgovor posameznih vlad. Odgovore naj sporoči sporočil obema ministroma.

Pariški sporazum se deli v dve poglavji: Prvo poglavje obsega teritorialne preureditve med Italijo in Abesinijo. Italija dobi:

Tigreio dobi Italija

1. Tigrejo južno od reke Geba, in sicer tako, da ostane Aksum Abesiniji. Aduo in Adigrat pa dobi Italija.

Abesinija izhod na morje

2. Izvrši se popravek meje med Eritrejo in Abesinijo, in sicer tako, da se organizirani Abesiniji izhod na morje, in sicer pri pristanišču Asab.

Ogaden Italija

3. Ogaden se dodeli italijanski Somaliji, vendar pa ne celoten. Gorahaj dobi Italija, kar pa je zapadno ostane Abesincem. Meja seka reko Šibelo in seka mejo angleške Somalije na 45. poldnevniku. Tej razširjeni italijanski Somaliji se priznajo iste obmejne pravice kakor angleški Somaliji.

Dunajska vremenska napoved: Mrzlo, pretežno oblačno, sneg.

stal na to, da bo Francija priskočila Angliji na pomoč z vsem svojim brodomjem v Sredozemskem morju. Laval pa tega ni hotel obvezno obljubiti prej, preden ne izrpa vseh možnosti, da doseže od Mussolinija pristane na mirovna pogajanja. Laval je še do zadnjega trenutka mislil, da bo Mussolini odgovoril z jasnim: da! do 4 popoldne. Toda tudi iz Rima je kmalu nato prispela vest, da ni pričakovati v doglednem času italijanskega odgovora, in Jules Sauerwein poroča v Paris Soir, da je možno, da Mussolini odgovori šele čez 11 dni. V najhujšem slučaju bo Mussolini odgovoril na seji velikega fašističnega sveta, ki bo v Rimu 18. decembra letos.

Položaj francoske in angleške delegacije je s tem postajal zmeraj težji. Vsa odgovornost za politiko Zveze narodov je ležala na ramah Laval in Edena; da se tega otreseta, sta nenadoma sporočila, da bosta ob 19 zvečer objavila besedilo pariškega sporazuma.

Odbor osemnajstorice

Ob 16 se je začela seja odbora osemnajstorice. Seja je bila kratka in je Eden podal najprej poročilo odbora, ki nadzira izvajanje sankcij. Posamezni delegati so nato podali krajše izjave, nakar je predsednik odbora osemnajstorice izjavil, da misli, da je najbolje počakati na to, kaj bo sklenil Svet Zveze narodov 18. decembra. Sporazum je dostavljen Svetu Zveze narodov, njegova odločitev bo merodajna za nadaljnjo presojo o izvajanju sankcij. Po seji sta Laval in Eden izjavila, da bosta še noč zapustila Ženevo in se vrnila v sredo na sestanek Sveta Zveze narodov.

Vsa južna Abesinija

kolonizacijsko ozemlje Italije

Drugi del sporazuma določa razdelitev con v Abesiniji za italijansko gospodarsko in kolonialno ekspanzijo. Italija dobi za to celo južno Abesinijo, in sicer med 8. vzporednikom in 35. poldnevnikom. V tem delu Abesinije dobi Italija izključno vse gospodarske pravice. Vsi rudniški, petrolejski in drugi monopoli ter ozemlja brez lastnika pripadajo Italiji. To ozemlje bo pod kontrolo neguša, ki bo izvajal kontrolo s pomočjo posebne komisije Zveze narodov. Neguš se dodeli pri centralni vladi v Addis Abebi poseben odbor svetovalec, ki mu bodo pomagali pri vladanju. Večino teh svetovalec dobi Italija. V tem sogovoru mora imeti Italija popolno premoč. Francija in Anglija se obvezujeta, da bosta vse storili, da se ta del sporazuma v Addis Abebi prevlečno izvede. Temu delu sporazuma je dodan še poseben protokol o tem, kako se bo moral cesar obnašati, da lahko izvede ta sporazum.

Novi kardinali sprejmejo

rdeči klobuk dne 19. decembra

Rim, 13. dec. AA. Semkaj so prispeli že vsi novi kardinali, ki bodo svečano ustoličeni na tajnem konsistoriju 16. t. m. Konsistorija se ne udeležijo edino pariški, madriški in dunajski nunciji, ki bodo dobili kardinalski klobuke preko državnih poglavarjev, pri katerih so akreditirani. Večina bodočih kardinalov je prispela v spremstvu članov svojih rodbin in duhovnega spremstva. Konsistorij 16. t. m. bo posebej pomemben po tem, ker bo papež pri tej priliki imel velik govor. Svečana izročitev kardinalskih klobukov novim kardinalom se bo izvršila 19. t. m. v navzočnosti najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov.

== Z abesinskih bojišč ==

Italijansko uradno poročilo št. 70

Rim, 13. dec. AA. Agencija Stefani poroča: Poročilo z bojišč št. 70 se glasi: Maršal Badoglio poroča, da ni na nobeni fronti nikake spremembe položaja.

Pred bitko na jugu

Delo, 13. dec. b. Inozemski vojni dopisniki poročajo, da je pričakovati v kratkem strašno bitko na južnem bojišču, kjer se je Abesincev posrečilo nagrmaditi armado 150.000 dobro oboroženih vojakov. Te vesti so prinesli italijanski piloti, ki so se vrnili z oglednih poletov okrog reke Juba, ki izvira v Etiopiji in se prebija čez italijansko Somalijo izliva v Rdeče morje. Italijanski letalci so sporočili svojo poveljstvu, da se jim je posrečilo odlatiti številne oddelke rasa Deste in da računajo, da znaša njegova armada kakih 150.000 moč.

Addis Abeba, 13. dec. b. Čuje se, da je večer abesinski verski poglavar dejal, da je sedanji anglo-francoski mirovni predlog prišel od samega Boga. Z druge strani pa se trdi, da je popolnoma drugačnega mnenja cesar Haile Selasie, ki je dal večer izjaviti dopisniku agencije Havas, da bo ta predlog odklonil. Pri tej priliki je tudi energično dejal: Prisiljeni smo, da branimo svojo rodno grudo, ki nam jo hoče vzeti Italijan, in nikdar se

ne bomo svojevoljno podvrgli sili ter nagradili našega sovražnika.

Odpor Abesincev proti „mirovnim“ ponudbam

Džibuti, 13. dec. b. Po vestih iz Addis Abebe bi imel negus priti danes z letalom iz Desisa v glavno mesto Abesinije, da tam prouči s svojimi svetovalci francosko-britanski posredovalni predlog. Vest o sporazumu med Francijo in Veliko Britanijo je povzročila v Addis Abebi veliko vznemirjenje in strah, ker se je narod pričel zavedati, da se zna sedanja vojna radi italijanskih in francoskih intrig končati na račun Abesinije in njene teritorialne integralnosti. Politični krogi se celo bojijo, da bi Italija v nadaljnjih pogajanjih še bolj razširila klavzule in dosegla še več. Nihče v Addis Abebi ne verjame, da bi mogel cesar pristati na tak kompromis, pa tudi če bi veljal samo kot temelj za pogajanja. Posebno nevaren položaj je zaradi dovoljenja, da smejo Italijani v južnih plodnih krajih naseljevati svoje ljudi. Izključeno je, da bi plemenski guvernerji in rasi na jugu kdaj kaj takega dovolili in če bi cesar pristal na take odstopke, potem se lahko pričakuje najhujša ustaja proti cesarju v vsej južni Abesiniji. Poleg tega pa bi ljudstvo južne Abesinije ubilo vsakega tučja, ki bi se hotel tam naseliti, ker si ne bodo dali vzeti svoje zemlje po tuju.

Beneš ali Malypetr

Borba za nasledstvo Masaryka

Praga, 13. dec. SE. Pogajanja za nasledstvo predsednika Masaryka trajajo med strankami še vedno dalje. Javnost je sedaj kolikor toliko poučena o težavah položaja, ki je nastal, ko je predsednik Masaryk po imenovanju dr. Hodže za predsednika vlade izrazil željo, da bi šel rad v pokoj in da bi zelo priporočil, če bi za njegovega naslednika imenovali zunanjega ministra dr. Beneša. Pogajanja med strankami so se takoj začela. Levičarske stranke so menile, da bi lahko zagovarjale kandidaturu dr. Beneša, potem, ko je v znamenitem govoru pred senatom tako rekoč dal program svojega delovanja kot predsednik republike. Toda temu prvotnemu razpoloženju so se uprle nekatere desničarske skupine, ki so potisnile ime dr. Kramara v ospredje ter tako demonstrirale proti Benešu, ki je zdel, da bo njegova kandidatura enodušna. Za desničarji so začeli dvomiti tudi agrarci sami, ki so postajali od dne do dne bolj nasprotni dr. Benešu. Agrarna stranka je končno stavila precizne pogoje, med njimi tudi tega, da hoče imeti zunanje ministristvo pod svojo kontrolo. Dr. Beneš pa se je izrazil, da bi kot predsednik republike hotel imeti isti vpliv na zunanjo politiko, kot jo ima danes Masaryk. Agrarci so rekli, da tega mnenja oni niso. Da, med njimi so vstali celo glasovi, da naj bo kandidat agrarec sedanji predsednik parlamenta Malypetr. Ker Beneš ne more sprejeti kandidature, če je ne podpira brez

izjeme vsa sedanja vladna koalicija, je postalo jasno, da bo bojno glasovanje postalo neizbežno in da je veliko vprašanje, kdo bo Masarykov naslednik kot bodoče predsednik češkoslovske republike.

Masaryk odstopi danes

Praga, 13. dec. b. Venkov poroča, da bo v soboto dopoldne v navzočnosti obeh zborov ter najvišjih predstavnikov oblasti odstopil s svojega mesta državnega predsednika Tomaž G. Masaryk ter bo o njegovem odstopu pri tej priliki sestavljen uradni zapisnik, ki bo sporečen vsej javnosti. Po drugih informacijah se bo izvolitev novega predsednika češkoslovske republike izvršila najpozneje v sredo ali četrtek, če ne bo kakih večjih ovir. Toda čuje se, da je pričelo v zadnjem času zelo naraščati nerazpoloženje proti izvolitvi dr. Beneša, ki da ni dovolj demokratičen. Pričakuje se, da bo dr. Beneš izvoljen za predsednika republike šele pri ožjih volitvah. Notranja politična kriza se je vsled kandidature državnega predsednika pričela vse bolj stopnjevati. Čimbolj se bliža dan volitev, tembolj je ogrožen položaj dr. Beneša. Tisk molči, ker neče podkopavati zunanje-političnega položaja dr. Beneša, ki ima za češkoslovske republiko vse-kakor velike zasluge.

Slava kraljevskega doma

Belgrad, 13. dec. m. Na današnjo krstno slavo naše vladarske hiše se je ves dan tukajšnje meščanstvo vpisovalo v dvorske knjige v maršalatu dvora ter na ta način čestitalo krstno slavo vladarski hiši. Člani kraljeve vlade so se vpisali v dvorno knjigo v prvih dopoldanskih urah.

Belgrad, 13. dec. Danes, na dan slave kraljevskega doma, je bila služba božja v dvorni kapeli na Dedinju ob 10.30. Rezanju slavskega kolača ob 11.45 so prisostvovali kralj, kraljica Marija, kraljeviča Tomislav in Andrej, knez namestnik in kraljica Olga, knez Nikolaj in civilni in vojaški dom. Svečani obred rezanja slavskega kolača je izvršil dvorni prota s kraljem, kraljico Marijo, knezom namestnikom ter redovom kraljevske garde Srećkom Dinosovićem.

Konec konference školov

Zagreb, 13. dec. b. Danes so se končala posvetovanja izvršilnega odbora katoliškega episkopata kraljevine Jugoslavije. Mariborski škof dr. Tomažič je zapustil Zagreb že večer. O poteku konference ni bilo izdano nobeno obvestilo za javnost. Razen šolskega zakonika in internih organizacijskih vprašanj se je na seji razpravljalo tudi o konkordatu ter je bilo sklenjeno, da je treba pospešiti čimprejšnjo ratifikacijo konkordata. O drugi informaciji pa škofje sploh niso razpravljali o tem vprašanju, ker smatrajo, da ga je treba rešiti direktno med Vatikanom in našo državo in da ratifikacija konkordata ni odvisna samo od cerkvenih krogov. Knež se tiče sestanka plenuma katoliškega episkopata, se bo le ta sestal šele po ratifikaciji konkordata.

Predavanje na franc. inštitutu

Ljubljana, 13. decembra.

Francoski inštitut v Ljubljani pridno razvija svojo delavnost. V letošnji kratki poslovni dobi je priredil snovi za svoje tretje predavanje. Tokrat je predaval ravnatelj inštituta g. Jean Lacroix, lektor francoskega jezika na naši univerzi. Predaval je o feminizmu v Franciji. Zato je bilo razumljivo, da je med poslušalstvom prevladoval tokrat ženski svet. V svojem predavanju je g. Lacroix razvil lepo in duhovito ves trenotni položaj ženskega gibanja v Franciji. Nizal je vse polno zanimivosti iz francoskega socialnega in kulturnega, političnega in zakonodajnega življenja. Vse povsod si v teh problemih francoska žena na svoj način oblikuje svoj položaj in svoje pravice. Predavanje je bilo posebno zanimivo še zaradi tega, ker je predavatelj izvedel mnogo primerjav s položajem žene drugod v Evropi. Tako je bilo to predavanje obenem tudi nekak prežez skozi sodobni obraz Francije v luči problemov žene, ki čuvajo skrbno ognjišče francoskih tradicij, vendar pa streme za tem, da dajo vsem problemom tudi svoj pomen in svoje spoznanje. Občinstva je bilo zelo mnogo, na čelu vseh francoskih konzul v Ljubljani g. Remard.

Nova bolnišnica — v Zagrebu

Zagreb, 13. dec. b. Danes je bila seja zakladnega odbora za zgraditev velike bolnišnice v Zagrebu, na kateri je bilo sklenjeno, da se z gradnjo velike bolnišnice takoj prične. Samo za izkopavanje temeljev to je za težaška dela v zemlji je določenih 300.000 dinarjev.

Kje je odškodnina za izpad našega uvoza v Italijo

Naša trgovinska delegacija se pogaja v Londonu, Parizu in Madridu

Pariz, 13. decembra. AA. Jugoslovanska trgovinska delegacija, ki se mudi v Parizu, kjer se pogaja za kompenzacije v svrhu zavarovanja jugoslovanskega izvoza, ker je bil oškodovan zaradi izvajanja sankcij, bo v kratkem zaključila svoje delo. Iz Londona je prispel v Pariz poseben jugoslovanski delegat, ki je bil z enako mislijo poslan v Anglijo. Po njegovem referatu so londonski merodajni krogi pokazali mnogo razumevanja za jugoslovanske zahteve, ki se oslanjajo na ženevske sklepe.

Čim delegacija dovrši svoje delo v Parizu, odpotuje v Madrid, da prične tuj tam pogajanja v smislu zahtev jugoslovanskih gospodarskih krogov, ki so se v mnogih svojih vlogah izrazili za čim tesnejše trgovinske zveze s Španijo. Pariška delegacija razpolaga z obilnim materijalom, med drugim tudi s predlogi, ki so bili sprejeti na znani konferenci odbora lesne industrije, ki se je vršila v ministrstvu za gozdarstvo in rudnike v Belgradu, dalje z zahtevami gospodarskih krogov, ki se jih izrazili na konferenci zagrebske trgovinsko-industrijske zbornice, in z rezultati velike gospodarske konference, ki se je vršila 25. novembra v Belgradu pod vodstvom ministra za trgovino in industrijo dr. Milana Vrhbanca.

V Londonu in Parizu so delegati podrobno obravnavali učinke gospodarskih sankcij za Jugoslavijo.

V celoti je znašal izvoz iz Jugoslavije v Italijo leta 1932. 700 milijonov Din, leta 1933. 725 milijonov, leta 1934. pa 800 milijonov Din. Če bi mogla Jugoslavija 50 odstotkov tega izvoza plasirati na drugih tržiščih, bi pomenilo to zanjo docela povolen rezultat. Poleg finančnih momentov, igrajo v Jugoslaviji pri reševanju teh problemov veliko vlogo tudi socialni razlogi. Sprico izvajanja sankcij bi ostalo veliko

število delavcev, zlasti tesarjev v pasivnih krajih brez dela in zaslužka.

Med tem ko se pričakuje meritorne odločitve v Londonu in Parizu, ne gre, da se ne bi upoštevale težave, ki jih imajo z uvoznimi vprašanji tako v Londonu kakor v Parizu. Zato se prizadevi krogi nadejajo, da se bodo v svrhu zavarovanja jugoslovanskih izvoznih interesov izdale še druge odredbe, tako glede razširjenja zunanje trgovinske službe kakor eventualno tudi za preorientacijo naše zunanje trgovinske politike.

Kakor znano sta od vseh držav le Jugoslavija in Albanija ohranili liberalistični sistem, po katerem je uvoz v obe državi brez omejitev in kompenzacijske popolnoma svoboden. Neki krogi so mnenja, da bi doseženi izvoz iz Italije lahko služil kot kompenzacija za one države, ki bi pričele v večji meri uvažati jugoslovanske blago. Kot prvi pogoj za ureditev tega velikega vprašanja o nadaljnji usodi jugoslovanskega uvoza pa je potrebna solidna uprava.

Za izvoz našega gradbenega lesa prihajajo v poštev predvsem Španija, Francija, Alžir, Egipt in Palestina, za izvoz perutnine Nemčija, Švica in Avstrija, za govedo in tele, Avstrija, Grčija in Egipt, za neperdelane kože Madžarska, Nemčija, Grčija, Francija in Rumunija, za sveže meso Anglija, Avstralija, Švica, Nemčija, Češkoslovaška in Grčija, za jajca pa Avstrija, Češkoslovaška, Nemčija, Švica, Francija in Madžarska. Kakor je iz tega razvidno, skušajo prizadeji krogi izrabiti vse možnosti, ki prihajajo v poštev, za zavarovanje jugoslovanskega izvoza in tudi za primer, da bi merodajni faktorji v Londonu in Parizu ne mogli izpolniti svojih ženevskih obljub. Ni dvoma, da se bo ta akcija v interesu našega izvoza nadaljevala v Belgradu, čim pariška delegacija zaključi svoje delo.

Nova uredba o kartelih

Belgrad, 13. dec. AA. Na osnovi finančnega zakona, podpisane s proračunskimi dvanajstinami in na predlog ministra za trgovino in industrijo je ministrski svet izdal izpremembe in dopolnitve uredbe o kartelih z dne 3. avgusta 1934.

Čl. 1 se izpremeni in se glasi: 1. Karteli pridejo pod državno kontrolo, 2. pod državno kontrolo pridejo tudi karteli, sklenjeni v inozemstvu, če se njihove določbe izvajajo na področju kraljevine Jugoslavije.

Člen 2. se izpremenjen glasi: 1. Za kartele se smatrajo pogodbe, dogovori in določbe, ki omejujejo ali izključujejo ali morejo omejiti ali izključiti svobodno tekovanje proizvodnje, prodaje ali nabave blaga v prometu, kreditu ali zavarovanju, pri določevanju kupčijskih pogojev ali cen in tarif, 2. pogodbe, dogovori in določbe v smislu prvega odstavka ali njihove izpremembe ali dopolnitve je treba pisмено sestaviti in predložiti ministrstvu za trgovino in industrijo v registriranje, 3. pravno veljavno imajo samo pisмено sestavljene in v registriranju predložene kartelne pogodbe, dogovori in določbe, 4. prepovedano je izvajanje in izvrševanje pogodb, dogovorov ali določb, ki niso predložene v registriranje po določbah te uredbe.

Manjše izpremembe so izvršene v členih 2, 3, 4, 5 in 7. Na koncu prvega odstavka čl. 7 se doda nov stavek, ki se glasi: Če sprejeti ukrepi in sklepi ne pridejo v zapisnik in jih v določenem roku ne dobi ministrstvo za trgovino in industrijo, nimajo pravne veljave.

Drugi odstavek istega člena se izpremenjen glasi: Ministrstvo za trgovino in industrijo bo proučilo upravičenost sprejetih ukrepov in sklepov, in če se ugotovi, da so neupravičeni glede na produkcijske stroške in na običajni življenjski ali trgovaški dobiček ali v nasprotju s koristmi narodnega gospodarstva, narodnega blagostanja ali drugih javnih koristmi, lahko prepove izvrševanje in izvajanje teh ukrepov in sklepov.

Dalje se ustavi nov odstavek, ki se glasi: Posebno se bo smatralo, da kartel ogroža koristi narodnega gospodarstva in narodnega blagostanja ali javne koristi, če določa cene ali tarife, če jih drži ali poveča na nesorazmerno višino v primeri s produkcijskimi ali nabavnimi stroški ali glede na celotni uspeh gospodarskega delovanja podjetja in glede na koristi narodnega gospodarstva. Če s kupčijskimi pogoji nesorazmerno povečajo cene tarif na delo ali na drobno, če se z izključitvijo na neupravičen način onemogočajo ali oglašajo podjetja, proti katerim je izključitev izvršena.

Nadaljnje manjše izpremembe so izvršene v nekaterih odstavkih čl. 8 in 11. Izpuščen je ves člen 12, člen 13, pa postane čl. 12. Za novim členom 12 se doda čl. 13 o pravici tožbe: 1. Proti sklepom, sprejetim na osnovi čl. 5 odst. 3, člena 7 in 11 odstavka prvega novega člena 12 in čl. 28, odst. 2. Nezačeto stranka ima v roku 15 dni pravico do tožbe na kartelno sodišče. Tožba zadnji izvršilni sklep, toda če se ministru za trgovino in industrijo zdi neobhodno potrebno iz javnih interesov, da se sklep izvrši, se lahko izvrši tudi ne glede na tožbo. 2. Zoper sklepe ministra za trgovino in industrijo, sprejete na osnovi določb te uredbe, in proti katerim ni možna tožba na kartelno sodišče, nima nezačeto stranka pravice do tožbe na državni svet, izjemno primeri čl. 6, odst. 2. Za tem členom prideta še člena 13 a in 13 b o kartelnem sodišču.

Člen 13 a: 1. Kartelno sodišče sestoji iz treh državnih svetnikov in treh njihovih namestnikov ter potrebnega števila gospodarskih strokovnjakov, ki jih ne sme biti več od 20. Predsednik in podpredsednik kartelnega sodišča, sodniki, državni svetniki in njihovi namestniki se imenujejo iz vrst državnih svetnikov, po stroki pravnikov. Člani strokovnjaki se imenujejo iz vrst znanih strokovnjakov. Predsednika, podpredsednika, člane sodišča in namestnika imenuje kralj z ukazom na predlog predsednika vlade in po poprejšnjem zaslišanju trgovinskega ministra na tri leta. 2. Člani strokovnjaki lahko postanejo osebe, ki so državljani kraljevine Jugoslavije, ki niso obsojeni zaradi zločinov ali nečastnih dejanj, niso pod varstvom, ne pod stečajem in uživajo vse častne pravice. Strokovni člani so dolžni prisesti. Svoje mesto izgube takrat, kadar ne drži eden izmed navedenih pogojev. 3. Članom in tajniku kartelnega sodišča gre nagrada, ki jo določi minister za trgovino in industrijo. Nagrada se izplačuje iz kartelnega fonda. 4. Kartelno sodišče se ustanovi pri trgovinskem ministrstvu, ki da sodišču na razpolago tajnika in potrebno pomožno osebje. 5. Podrobnejše določbe o kartelnem sodišču bo izdal minister za trgovino in industrijo sporazumno s pravosodnim ministrom. Čl. 13 b: Kartelno sodišče razaravlja o tožbah. Sodni svet je sestavljen iz predsednika oziroma podpredsednika in dveh članov, državnih svetnikov oziroma namestnikov in dveh članov iz vrst gospodarskih strokovnjakov, ki jih pokliče pred-

sednik, oziroma podpredsednik za vsak posamezen sporni primer. 2. Za postopek pred kartelskim sodiščem veljajo ustrezajoče določbe zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih ter zakona o poslovnem redu v državnem svetu in upravnih sodiščih. 3. Kartelno sodišče pročuje svojo pristojnost o uradni dolžnosti. Pristojnost kartelnega sodišča je izključna. Sklep kartelnega sodišča je končen in veže vse oblasti.

Za členom 16 pride čl. 15 a o državni kontroli. Glasi se: 1. Delovanje kartelov in njihovih organov kontrolira ministrstvo za trgovino in industrijo neposredno ali preko banskih uprav. Ta kontrola se vrši po navodilih trgovinskega ministra. Troški te kontrole gredo v breme kartelnega fonda. 2. Kontrolne oblasti nadzirajo celotno poslovanje kartelov in njihovih organov. Organi kontrolnih oblasti se lahko udeležijo vseh zborovanj in sej kartelnih zastopstev in njihovih organov, glede katerih so karteli dolžni kontrolne oblasti o praviem času obveščati. Karteli in njihovi organi so dolžni posiljati kontrolnim oblastem vsa poročila in podatke, ki jih od njih zahtevajo. Ministrstvo za trgovino in industrijo lahko vsak čas določi pregled delovanja kartelov, njihovih organov in v kartelu vključenih podjetij v smislu določb čl. 9.

Manjše izpremembe so dalje izvršene v odstavkih čl. 17, 22 in 23. Prvi odstavek čl. 28 se glasi: Prošnje na ministrstvo za trgovino in industrijo za dovoljenje ustanovitve kartela v smislu uredbe o kartelih z dne 3. avgusta 1934, objavljene v Službenih novinah št. 190-1 z dne 18. avgusta 1934, se bodo smatrale kot prijave v smislu določb člena 2, odstavka 2 teh izprememb in dopolnitev. Kartelne pogodbe, dogovori in določbe, na katerih se te prošnje nanašajo, dobe veljavo s sklepom, ki ga izda na posamezne prošnje minister za trgovino in industrijo v roku 15 dni po uveljavitvi teh izprememb in dopolnitev.

Odstavek tri istega člena se glasi: V kartelnih organizacijah ne smejo biti v službi tuji državljani.

Organizacija JRZ

Belgrad, 13. dec. m. Član izvršnega odbora RZ Aca Stanojević je tudi danes sprejel več orvkov te stranke. Med drugimi je sprejel tudi ministra za celosno vzgojo in zastopnika ministra za socialno politiko in narodno zdravje Mirka Komnenovića. Opoldne se je Stanojević odpeljal v kabinet prometnega ministra in tam obiskal ministra dr. Spaho, s katerim je ostal dalj časa v razgovoru. Od tu se je odpeljal na stanovanje ministra za gozdarstvo in rudnike Jankovića, kjer ostal na kosilu.

Promet z devizami

Belgrad, 13. dec. AA. Izprememba pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami:

Na predlog Narodne banke in na podlagi člena 9 pogodbe med državo in Narodno banko za izvršitev zakona o denarju kraljevine Jugoslavije z dne 11. maja 1931 je finančni minister odredil, da se ukinita čl. 8 in čl. 17 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami z dne 7. oktobra 1931 in da se nadomestita z novima členoma. Čl. 8 se zdaj glasi:

Inozemci imajo lahko v redu nastale terjatve v domači valuti (dinarih) ali depoje v vrednostnih papirjih, s katerimi lahko razpolagajo v mejah devizijskih določb samo pri denarnih zavodih, pooblaščenih za delovanje z devizami.

Za prenos in uporabo, oziroma prodajo inozemskih terjatev v dinarih in depojih vrednostnih papirjev ter za plačilo kuponov vrednostnih papirjev, ki so last inozemcev, je treba imeti posebno pooblastilo Narodne banke, ki sme biti posamično ali pa splošno, izdano v obliki navodil pooblaščenim zavodom. O stanju in izpremembah na računih inozemcev in v njihovih depojih vrednostnih papirjev so pooblaščen zavodi dolžni predložiti poročila Narodni banki na način, kakor ona določi.

Čl. 17 se glasi: Izvoz vrednostnih papirjev iz države se lahko vrši samo na osnovi posebnih pooblastil finančnega ministra.

Belgrad, 13. dec. m. Predsednik kr. vlade dr. Milan Stojadinović je danes sprejel češkoslovskega poslanika na našem dvoru dr. Vaelva Girso ter grškega poslanika Leona Melasa.

Belgrad, 13. dec. m. Dopoldne in popoldne je odbor za proučevanje zakonskega osnutka novega trgovinskega zakonika nadaljeval svoje delo ter pretresal predloženi osnutek v podrobnostih.

† France Grafenauer

Udeležba koroških Slovencev iz Jugoslavije pri pogrebu

Osrednji odbor kluba Koroških Slovencev v Ljubljani naznanja, da je preminul danes predpoldne koroški voditelj in poslanec France Grafenauer na Brdu v Ziljski dolini. Pogreb našega častnega člana bo v nedeljo, 15. t. m. ob 10. uri predpoldne na Brdu v Ziljski dolini.

Klub Koroških Slovencev vabi svoje članstvo in prijatelje ter znanke pokojnega našega voditelja, da se udeležijo v nedeljo pogreba. Vozni red za vlake v Ziljsko dolino je sledeči: 1. Odhod z brzovlakom iz Ljubljane v soboto ob 9.47, prihod ob 12.38 v Beljak. Odhod iz Beljaka z vlakom ob 13.35, prihod na postajo Bela (Vellach-Kühnburg) ob 15.16, v soboto prenočišče na Brdu. — 2. Odhod z osebnim vlakom iz Ljubljane v soboto 15.42, prihod v Beljak ob 19.40, prenočišče v Beljaku, odhod v nedeljo iz Beljaka ob 6.10, prihod na postajo Bela pri Smohorju (Vellach-Kühnburg bei Hernagor) ob 7.53. — 3. Odhod z brzovlakom iz Ljubljane v soboto 20.50, prihod v Beljak ob 0.08 uri, prenočišče v Beljaku, odhod iz Beljaka v nedeljo jutraj 6.10, prihod v Belo (Vellach-Kühnburg bei Hernagor) ob 7.53.

Iz postaje Vellach-Kühnburg (Bela) bei Hernagor je peš hoje pol ure na Brdo (Egri bei Hernagor).

Povratek v nedeljo z vlakom ob 15.16 iz Bele pri Smohorju.

Prestop državne meje na Jesenicah z propastnico — odn. pribava dovoljenja za prestop meje se izvrši v Področnici odn. v Pilberku.

Odlikovanja Čehoslovahov

Belgrad, 13. dec. AA. Z redom sv. Save prve stopnje je bil odlikovan dr. Jan Krčmar, češkoslovaški prosvetni minister, z redom jugoslovanske krone 2. stop. dr. Josip Vaj, univ. prof. iz Prage, in veliko število drugih odličnikov.

Eksistenca zobotehnikov ogrožena

Zobotehnično vprašanje, ki ga že dolgo rešujejo, pa do danes še ni rešeno, je poglavje, kateremu bi morali merodajni faktorji posvetiti več pozornosti.

Z zakonom o zobozdravstvenih in zobotehnikih z dne 25. nov. 1930, se je pač mislilo enkrat za vselej to vprašanje rešiti, vendar pa se je izkazalo, da je zakon nepopoln in enostranski, ker daje vse pravice le zobozdravnikom in tistim zobotehnikom, ki so do izdaje zakona že pridobili pravico do samostojnega izvrševanja prakse, ostalim (70%) nesamostojnim zobotehnikom pa kratkoma zabranjuje osamosvojitve. Jasno je torej, da zobotehnik s tem zakonom niso zadovoljni, ker jim jemlje že pridobljene pravice in možnost samostojnega vršenja zobotehniške prakse. Zobotehniki so postali po tem zakonu popolnoma nezaščiteni in izpostavljeni izkoriščanju od strani svojih šefov na celi črti.

Pred izdajanjem zakona visoko čislani, radi njihovih strokovnih sposobnosti, s primerljivimi eksistenčnimi plačili, so jim gg. šefi po izdaji zakona zelo znižali mesečne prejemke in večjemu delu zobotehnikov odpovedali službe, zamenjajoč njihove strokovno priznane moči z vajenci! Vse to pa ni sledilo radi pomanjkanja dela, kakor vidimo iz v drugih poklicih, pač pa je bilo že naprej preračunjeno, da se zakon čimboli izkoristi v prid delodajalcem. Ob tej priliki naj omenimo, da je že nad 65% zobotehnikov v naši državi brezposelnih, med njimi mnogo družinskih očetov, ki so vsled tega zakona in taktike gg. zobozdravnikov in dentistov danes na cesti! Kam sedaj s temi zobotehniki in kdo bo nosil težke posledice, ki

bodo sledile, ako se zakon od leta 1930 ne podvrže njeni in temeljiti reviziji!

Poleg tega, da je zakon prizadejal zobotehnikom toliko krivice, in katere se morajo popraviti, pa je glavni sanitetni svet v nasprotju z zakonom izdal naredbo, po kateri naj bi morali vsi današnji nesamostojni zobotehniki polagati v Belgradu pred posebno komisijo pomočniške izpite in po opravljenem izpitu zadobili šele naslov »zobotehnični pomočnik«. Ako pomislimo, da bi morali ta izpit polagati zobotehniki že z 10 do 15 letno prakso, s potrjenimi izpričevanji o njihovi strokovni usposobljenosti, je vendar ta naredba preuranjena in če je bil to že prvotni namen, zakaj se ni izvajal ves čas po vojni in veljal tudi za one zobotehnike, ki so danes samostojni! Danes naj se po tolikih letih kličejo ti ljudje na pomočniške izpite v Belgrad, ob toliki brezposelnosti naj se zahteva od njih denarnih žrtev za potovanje, izpitne takse in prehrano, ko nimajo niti vsakdanjega kruha. Ta naredba bi bila pravičen in socialnemu čutu v obraz!

Zobotehnično vprašanje je torej še odprto in bi bilo v interesu vseh prizadetih, tako zobozdravnikov in zobotehnikov, da se reši na pošten in socialni podlagi, ker je vendar razumljivo, da so zobotehniki ki jih je zakon zatekel leta 1930 v poklicu, pravna in socialna stališča popolnoma upravičeni, da zahtevajo samostojnost z naslovom dentist-tehnik, kar bi bilo tudi v interesu države in naroda. — Saj je v južnih banovinah še 80% »zobarijev« kovačev in frizerjev, ki se jih na seveda toliko ne nreganja, kakor zobotehnike, ki so strokovno usposobljeni.

Smrtna nesreča mladega kmeta

Verd, 13. decembra.

Danes popoldne se je mudil v gozdu s svojim hlapcem mladi gospod g. Ignacij Furlan z Verda. Pri sekanju drevja ga je udarila močna veja s tako silo po glavi, da mu je popolnoma razbila lobanjo in je bil Furlan na mestu mrtev. Klobuk mu je veja presekala na dva kosa. Zdravnik dr. Marolt, ki stanuje v bližini, je mogel ugotoviti samo smrt.

Pokojni Furlan je šele pred nekaj leti pre-

vzel posestvo od svojega očeta in ga s svojo marljivostjo zelo dvignil. Čeprav ga je dvakrat zadela požarna nesreča. Starši, brat in sestra so tem bolj udarjeni ker so pred kratkim izgubili zeta, oziroma svaka, bivšega oblastnega poslanca g. Uršica na Trati. Poleg svojcev pa žalujeta za pokojnim Furlanom tudi živinorejska selekcijska zadruga, kateri je rajni načeloval, in Mlekarska zadruga, pri kateri se je udeleževal kot član načelnika.

Sin ubil očeta

Branil mater, pa udaril očeta z motiko po sencu, da se je zgrudil

Maribor, 13. dec.

Iz Kuršincev v Slovenskih gorah je dobilo okrajno sodišče v Mariboru obvestilo o dogodku, ki je globoko pretresel vso tamkajšnje okolico. Pod udarci motike je obležal s smrtnimi ranami na glavi posestnik Jožef Perger, ubijalec pa je njegov lastni sin, 21-letni Anton. Dogodek se je odigral zvečer, ko sta se oče in sin vrnili skupaj z dela od nekega soseda. Oče se je pri sosedu opil, sin pa zatrjuje, da je prišel domov popolnoma trezen. Ko sta bila doma, se je hotel sin briti, oče pa je v pijanosti navall nanj ter ga podil iz hiše. Zgrabil je tudi za dolg krušni nož, ki je ležal na mizi, ko je vstopila v sobo mati ter skušala besnečega moža zadržati. Moževa jeza se

je obrnila proti njej ter jo je pamit od sebe, da je padla po tleh, sam pa je z nožem zdrbel za sinom, ki se je medtem umaknil skozi kuhinjo in vežo iz hiše. Na pragu je sina dohitel, pa zopet je prihitela mati, ki je preprečila nesrečo. Mož je nato obrnil nož proti ženi, takrat pa je priskočil sin, ki se je medtem oboževal z motiko, prislonjen pri kleti, ter dvakrat zamahnil. Zadel je obakrat očeta po glavi. Udarci mu je zdrobil senco, da so se takoj poodili možgani ter je obležal na pragu v nezavesti. Pobitega Pergerja so nato domači prenesli v posteljo ter ga nameravali prepeljati v bolnišnico, pa je še pred preložitvijo na voz umrl.

Žig prave elegancije je

zlati „DOVER“ monogram!

Lep, praktičen in — **zastonj** dobite ga v Ljubljani v vsaki modni trgovini

Zaščita ljutomerskega vina

Ljutomer, dne 12. dec.

V torek, dne 10. dec. je podružnica Vinarskega društva v Ljutomeru sklicala sestanek interesentov — vinogradnikov, da se sporazumejo o zaščiti ljutomerskega vina. Vsed neugodnega vremena je bil obisk bolj pičel, a navzoči so zadevo temeljito obravnavali. Predsednik g. Zemljčič je v uvodnih besedah pozdravil navzoče, g. Zmavca, ravn. v p. g. Petovarja, predsednika Vinarskega društva, in okrajnega kmetijskega referenta g. Žnidaršiča. Kratko je omenil, da je prošnja za zaščito »ljutomerskega« vložena, in navajal kričeče primere, kako je zaščita potrebna. Tajnik g. Lipovec je nato prečital osnutek poslovnika za člane zaščite in tozadevni § 7 vinskega zakona, ki je prav dober, a pobilja ga § 23 pravilnika — zadnji odstavek, ker dovoljuje mešanje vin skoro do polovice. Navaja primer, ako se trije prekupeji zaporedoma poslužijo tega dovoljenja, dobi konsument le eno kupico pravega »ljutomerskega« v enem litru vina. Vsi navzoči so ostro kritizirali ta odstavek pravilnika. Okrajni kmetijski referent g. Žnidaršič je razložil, kar je on že ukrenil v zadevi zaščite, in sporočil, da je okrajni kmetijski odbor v ta namen dovolil znatno podporo. — G. ravnatelj Zmavca je dajal vsestranska navodila in pojasnila. Temeljite smernice je podal že na zborovanju 29. sept. Grajal je, da se v naših vinorodnih krajih v gostilnah ne toči dobro vino, kar je slišati tudi o gostilnah v Ljutomeru ravno te dni, ko so lovci iz vseh krajev naše države obiskali Ljutomer. — Debata o mejah zaščitenega okoliša je končala s sporazumom, da tvorijo jedro okoliša upravne občine Ljutomer — okolica, Kog. Sv. Miklavž, Ivanjokovi in Hum. — K obstoječemu ožjemu odboru za zaščito »ljutomerskega« se pritegneta še dva vinogradnika iz ptujskega okraja. — Dosegel je tudi sporazum glede trsnih sort. K onim v trsnem izboru navedenim se še doda raski rizling in traminec; modri burgundec pa se izloči, ker pride v poštev samo belo vino. — Navzoči so ostro obojevali dejstvo, da se za ljutomerske gorice v zadnjem času rabi naziv »ormosko-ljutomerski« vinski okoliš. — Istotako so z ogorčenjem slišali, da je neka vinska firma v Ormožu izvozila tri cisterne banatskega vina — po izjavi g. Petovarja. Vprašanje pod kakim imenom to vino šlo v promet, si lahko vsak sam odgovori. — Izrekla se je želja, da se priklopijo nekateri vinorodni kraji iz ptujskega okraja k lju-

tomerskemu namreč politično upravno, da se s tem ugotovi dolgoletni želji tamošnjega prebivalstva. Ta želja je bila na merodajnih mestih že večkrat izražena. — Zborovanje je bilo za ljutomerske vinogradnike izredne važnosti. Pričakujemo, da bo zaščita »ljutomerskega« istemu vrnila nekdanji sloves, vinogradnikom pa prinesla materialno rešitev iz današnje vinske krize.

Če hočeš vesel, čvrst in zadovoljen biti, moraš vedno

NAŠ ČAJ — piti!

Občinske volitve na Ježici

Volilci! Može in lantje!

Jutri (15. decembra) bomo po dolgih letih trpljenja in molčanja zopet svobodno stopili pred volilno knjižnico.

Jutri bomo zopet svobodno odločili, da bo na čelu naše občine mož, ki uživa naše zaupanje. Dolga leta smo morali molčati. Besedo so imeli edinele razni »pofovci« in ovaduh. Ali se ne spominjate še dobro, kako so letali v Ljubljano, na žandarmerijo in sodišče, če ste jim povedali odkrito besedo! Nobene besede nismo imeli, samo plačevati smo morali. Razni brezposelnosti ovaduh pa so stikali pod našimi okni.

Može in lantje, iz Kleč do Tonačevega in Jarš, z ene strani in na drugi strani preko Črnučja do Ježe in Nadgorice! Ali se spominjate, kako so nam biriti prinášali kazenske naloge! Ali se spominjate, kako so nas po nedolžnem zapirali, nam nalagali denarne kazni itd.! Domači ovaduh so bili, ki so nas ovajali in hodili proti nam pričati! Vsega tega mora biti za vedno konec! To vse bo jutri v naših rokah. Na nas gleda vsa Slovenija in pričakuje, da bomo glasovali vsi do zadnjega za svobodo, poštenost in pravico, ki je niso poznali ljudje, ki se nam ob vsaki priliki vsiljujejo za voditelje.

Oči vse Slovenije so že danes uprte na Ježico, v naše značajne može in lantje. Vsa Slovenija je trdno prepričana, da bo Ježica jutri, 15. decembra, prva za vedno pomela teroriste, ovaduhe in zatiralec svobodne ljudske volje.

Volilci! Tudi pred osmimi leti smo svobodno izvolili župana in občinski odbor. To pa ni bilo vseh Marušičevemu režimu. Ni nas vprašal, koga

**Ravnatelj B. Remec
zopet v Ljubljani**

Kruševac, 11. dec. 1935.

Danes popoldne je zapustil Kruševac ravnatelj Bogomil Remec. Skoraj 4 leta je vodil tukajšnjo veliko gimnazijo, kamor so ga — edinega ravnatelja v državi — vrgli prejšnji režimovci ter ga ločili od njegove družine. G. ravnatelj Remec je užival v Kruševcu vsesplošen ugled in priznanje, da je v precej nediscipliniran zavod vrnil zopet red ter ga tudi moderniziral. Vse prebivalstvo ga je nenavadno spoštovalo ter cenilo njegovo izredno pravičnost in nepristranost ter očetovsko občevanje s profesorji in dijaki. Najbolj pa ga bo pogrešala tukajšnja pravkvena občina, kjer je bil kot tajnik njena duša. Prav tako ga bo pogrešala slovenska kolonija v Kruševcu, ki ji je bil gosp. ravnatelj Remec kakor oče.

Prebivalstvo je pripravljalo odhajajočemu g. ravnatelju velik banket, ki pa ga je g. ravnatelj v svoji skromnosti ljubeznivo odklonil ter držal svoj odhod do zadnjega v največji tajnosti. Proforski zbor mu je v spomin daroval lepo veliko srebrno vazo ter se poslovil od njega na postaji. Kljub temu, da je g. ravnatelj Remec do zadnjega držal svoj odhod v tajnosti, je prišlo na postajo poleg proforskega zbora tudi mnogo najuglednejših meščanov, ki so se poslovili od g. ravnatelja Remca ter ga spremljali do Stalača in mu želeli mnogo uspeha in sreče na zavodu, ki ga je moral pred leti zapustiti. Inž. A. P.

Ljubljana, 13. decembra.

Z današnjim belgrajskim brzovlakom ob pol 10 dopoldne je prispel v Ljubljano iz Kruševca g. ravnatelj Bogomil Remec, ki se je tako po skoraj štirih letih vrnil na svoje staro mesto. Veseli nas, da se je vendar popravila krivica, ki so jo zagrešili prejšnji režimi, ter iskreno pozdravljamo g. ravnatelja, moža izredne pravičnosti in odločne volje, v veri, da bo uredil svoj zavod, ki je tako potreben njegove roke. Pri delu mu želimo največ uspeha.

Otrokom za božič

Akcija Mladinskega urada mestne občine Ljubljane za nabiranje prispevkov in podpor z geslom »Vse za otroke«, je našla v Ljubljani lep odziv. Doslej se je obvezalo že 550 ljubljanskih občanov, da bodo plačevali šest zimskih mesecev po 10 Din v ta fond. Vzporedno z denarnimi prispevki je tudi lepo uspela akcija za brezplačna kosila siromašnim otrokom. 51 družin je sprejelo po enega otroka na kosilo za dobo šestih mesecev. Ta uspeh ja vsekakor lep, ker dokazuje, da v Ljubljani še niso izumrli usmiljena srca, a hkrati jako značilen. Okrog 80% teh, ki so priskočili gnotno in stvarno na pomoč tej akciji, je le srednje premožnih meščanov, tako da upravičeno upamo, da se jih bo še precej oglasilo.

Deloma iz dohodkov te akcije in iz prispevkov nabiranih dni bo Mladinski urad v nedeljo, 22. dec. priredil božično revnini otrokom. Najmanj 800 ljubljanskih otrok je nujno potrebnih podpore in gotovo za božič ne bo dobilo ničesar — morda niti belega kruha. Težka je bila izbira, ker vseh ne bo moglo obdariti. Vseh obdarjenec bo okrog 450 in vsi bodo dobili to, kar najbolj potrebujejo. Darila so večinoma: narejene obleke, plašči, perilo, nogavice, obutev ter blago za perilo in obleke. Vsak obdarovanec bo dobil tudi zavojček s štrukljem in sadjem. Razumljivo je seveda, da kljub največjemu in najvarčnejšemu gospodarjenju taka božičnica mnogo stane. Letošnja bo zahtevala kar celih 60.000 Din. Je to

velika vsota, ki pa vendar še z daleka ne more odtehati vse čudovite sreče 450 otrok in priscrčne hvaležnosti številnih siromašnih staršev, ki bodo za božič imeli morda edino veselje v sreči od tujih dobrotnikov obdarovanih otrok.

Prepričani smo, da bi vsak, kdor bi imel priliko, da vidi srečo, ki jo povzroči njegovo, morda malenkostno darilo, posegel bolj globoko v svoj žep in dal več. Saj vendar ni čudovitejšega, kakor doživljanje sreče drugega. To je na Miklavžev večer doživela družina, ki je tudi sprejela v akciji »Vse za otroke«, enajstletno šolarko Anico na kosilo. Deklica je hodila redno na kosilo, dne 5. dec. opoldne pa je gospa naročila Anici, naj pride tudi zvečer k njim na Miklavžev večer, tako da bo skupaj z njenima otrokoma praznovala ta najlepši mladinski praznik. Ko je Anica zvečer prišla, je peljala gospa vse tri v sobo, kjer so bila za vse pripravljena darila. Domača z vriskom pozdravila darove, Anica pa samo gleda, gleda... Pa jo zopet povabijo. Anica se začne tresti, zahtiti in zajoka, kot more jokati samo mladost. Komaj je potolažila in ona komaj razloži, da še nikdar ni dobila ničesar za Miklavža. Danes pa...

11-letnemu otroku se je vrnila mladostna sreča, ki je šla mimo nje, ne da bi jo kdaj občutila. Lahko razumem, da so ob tej zgodbi jokali vsi in da je bil to za vse — najlepši Miklavžev večer.

Zborovanje Slomškove družbe

Božično zborovanje Slomškove družbe bo v soboto, dne 28. decembra v Ljubljani v unionski beli dvorani. Ob pol 9 bo služba božja v franciškanski cerkvi. Peli bodo učitelji pevci in pevke. Ob 9 bo zborovanje in bo predaval ravnatelj gosp. Rudolf Pečjak »O občestveni vzgoji«. Po tem predavanju bo razgovor o stanju Slomškove družbe in o smernicah njenega delovanja.

K obilni udeležbi vabi odbor člane in prijatelje.

Zapisega okrajnega cestnega odbora v Kamniku

Kamnik, 12. dec. 1935.

Danes dopoldne ob 10 je okrajni načelnik g. Kosi po kratkem pozdravnem govoru prispele novoimenovani okrajni cestni odbor. Zapisega se je vršila v mestni posvetovalnici ter so ji prisostvovali vsi novoimenovani člani. Od prejšnjega cestnega odbora so ostali v novem: načelnik Kratnar Franc, ki po zakonu kot predsednik občine Kamnik ostane v tem svojstvu še nadalje, Nande Novak, Boštjan Belčan, Ivo Detela in Gašper Cukjati.

Po prisegi je bila prva redna seja cestnega odbora. Na podlagi določil, pravilnika in poslovnika za cestne odbore, se je izvolilo starešinstvo, v katerem je Kratnar Fran načelnik, Ivan Strein I. podnačelnik, Nande Novak II. podnačelnik, in člani Gregore Karol, Sršen Ivan in Poznič Josip.

Takoj po izvolitvi je bila prebrana spomenica mariborskega okrajnega cestnega odbora, da bi se poslovanje okrajnih cestnih odborov poenostavilo in da bi se jim vrnila ona avtonomija, ki so jo imeli pred letom 1931. Spomenica je bila sprejeta soglasno, v kolikor se nanaša na tukajšnji okrajni cestni odbor. Nanjo pa bo odgovorilo starešinstvo po temeljitejši proučitvi.

Dirigent:

Drugi tenor g. Krešič
zapustite te prostore, Vi samovirate skušnjo z neprestanim kašljanjem,

kajti odkar imamo

Bronhi bonbon

se more kašeli preprečiti.

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

Lepa proslava v Solski kuhinji

Ljubljana, 13. decembra.

Kakor znano, je kraljevič Andrej pokrovitelj vseh socialnih ustanov v državi, tako tudi solske kuhinje Nj. Vel. kraljice Marije, ki ima svoje prostore v Prečni ulici. Da se skromno obdolžijo za o skrb, ki jo kraljica Marija posveča tej prepo- trebni solski kuhinji, kjer 150 revnih učencev in dijakov dobiva vsak dan dobro, zdravo hrano, je vodstvo priredilo danes, na dan godu kraljeviča Andreja, lepo intimno proslavo.

Razen gošencev so se proslave udeležili tudi načelnik zdravstvenega oddelka banske uprave g. dr. Mayer, inspektor zdrav. odd. g. dr. Avramovič, prosvetni oddelke banske uprave je zastopal gosp. Ribičič, Higijenski zavod gosp. dr. Pirc, društvo »Atena« gospa dr. Adlešičeva, solsko polikliniko pa gospa dr. Lunačkova.

Uvodoma je gospa dr. Lunačkova imela lep nagovor, v katerem je poudarjala zasluge našega kraljevskega doma, zlasti pa kraljice Marije za splošno socialne akcije in humanitete v državi. Za njo je izpregovoril nekaj toplih, priscrčnih besed eden izmed gošencev, na koncu pa je govoril še direktor Higijenskega zavoda g. dr. Pirc o higijensko-pedagoških nalogah solske kuhinje. Izrekel je topla pohvala vsem, ki so pomagali zgraditi to tako važno socialno ustanovo. Oficialnemu delu proslave je sledila pogostitev mladine, ki jo solska kuhinja oskrbuje s hrano.

Imena ulic v Veliki Ljubljani

Velika Ljubljana je po združitvi prinesla zaradi ulic in cest neko zmedo in posebnost. V Veliki Ljubljani imamo več istoimenskih ulic, tako Prešernovo, Vodnikovo ulico itd. Imamo tudi ceste, ki vodijo iz mesta v okolico. Mestne hišne številke so dostikrat enake okoliškim. Tako n. pr. vodi Zaloška cesta po ozemlju Ljubljane do dolenske proge. Od tam vodi po moščanski občini. In tako imamo sedaj v Veliki Ljubljani hiše z enakimi številkami. Poštarijem je sitno, kam bi oddali pismo po takih ulicah. Treba si je za enkrat tako pomagati, da se naslovijo n. pr. Ljubljana-Vič, ali Ljubljana-Moste itd. Vsekakor bo potrebna revizija uličnih imen in njihovo označenje.

Težave so še vedno s popisovanjem okoliškega prebivalstva. Mnogo je še zamudnikov. Nekateri, kakor pravijo odločni nasprotniki Velike Ljubljane, nikakor ne morejo izpolniti popisnih pol. Mnoge je policija zaradi renitentnosti pripeljala na magistrat k popisu.

Zmaga bo naša!

Poštenjak bo naš župan!

Drobne novice

Volivci z Ježice in Črnuč!

Jutri, 15. decembra, vsi na volišče! Volili bomo v Društvenem domu. Mi pridemo voliti že jutraj in dopoldne.
Vsi bomo glasovali za ljudsko listo.
g. Severja Franca
Le kandidati te liste bodo izvoljeni. — Severjeva lista je za svobodo, poštenost in varnost tudi v občini. Zato bo tudi zmaga!
Proč z ovaduh in spofarji!
Vsi na plan za zmago poštenosti!
Zmaga bo naša!

Koledar

Sobota, 14. decembra: Konrad Of.; Spidridin, opat.

Osebnosti

— Promocija. Danes bo na univerzi promoviran za doktorja prava g. Sever Igor iz Novega mesta. Čestitamo!
— Na tehnični fakulteti ljubljanske univerze sta napravila včeraj diplomski izpit za ze sta napravila včeraj diplomski izpit za Bojan Tavcar, čestitamo!
— Iz banovinske službe. Dr. Lautner Pavel, zdravnik združene zdravstvene občine Loče je premeščen v združeno zdravstveno občino Gornji grad, dr. Pušenjak Stanek, zdravnik združene zdravstvene občine Cerkljica pa je premeščen v združeno zdravstveno občino Juršinci.

KINO UNION

Danes

GRACE MOORE — Tosca
GRACE MOORE — Butterfly
GRACE MOORE — Carmen
GRACE MOORE — Traviata

v svojem največjem pevskem filmu

Predprodaja vstopnic od 11—12.30 in od 15 ure dalje

— Novi predsednik komisije za polaganje profesorskih izpitov. Kakor smo že poročali, je za predsednika komisije za polaganje profesorskih izpitov imenovan univerzitetni profesor phil. dr. Richard Zupančič (v prejšnjem poročilu je bil pomotoma označen kot inženjer). G. dr. Zupančič je sicer profesor na tehniški fakulteti, vendar pa že skozi 15 let posveča velik del svoje aktivnosti vzgoji srednješolskih profesorjev matematike na filozofski fakulteti in se je uspešno ukvarjal z vprašanji organizacije srednjih šol skozi desetletja.
— Nova občinska uprava v Leskovcu. Z odlokom okrajnega načelnstva v Krškem z dne 11. t. m. No. 12310-5 ex 1935, je bil na podlagi § 133. zakona o občinah razrešen občinski odbor (s predsednikom in upravo) občine Leskovec pri Krškem, in imenovana začasná občinska uprava s predsednikom g. Starec Francem na čelu in 5 članov uprave. Imenovani so: predsednik g. Starec Franc, posestnik v Leskovcu 20; I. član uprave g. Menič Franc, posestnik, Mali Podlog 8; II. član uprave g. Kapler Ivan, posestnik, Ravni 17; III. član uprave g. Patek Janez, posestnik in predsednik kraj. šol. odbora, Veliki Podlog 2; IV. član uprave g. Arb Franc, posestnik in mizar v Leskovcu 100; V. član upr. g. Bizjak Alojz, posestnik, Nemška gora 1.

— Smučarji! Pomnite, da je Uran krema zares edina specialna za vas. Nikoli ne boste vedeli, kaj je lisaj, razpokana koža lica in rok, četudi ste na ostrem vetru in mrazu — samo, ako se dobro masirate z Uran kremo.
— Majhna knjižica, pa veliko pove, »Vestnik Dejanja sv. deinstva jezusovega« za leto 1935 je izšel in je na razpolago v prodajalni »Ničman«. Kdor se hoče prepričati, koliko se doseže tudi med mladino v misijonske namene kljub tožbi o pomanjkanju drobiža, če je dobra volja in se veepi umevanje ter vnuša za potrebo misijonsko udeleževanje že v mlada srca, naj seže po tej knjižici. Nima tržne cene, pač pa je prav, če vrže odjemalca par dinarjev v zamorčkov nabiralnik, ki čaka tam na mizi. Gg. poverjenike, ki jim bodi tudi na tem mestu izkušen stoteri »Bog plačaje za veliki trud in prizadevanje, pa prosí škofjski voditelj, da bi čimprej vzeli ali naročili poslati ali sprejeli po pooblaščenem potrebnó število izvodov. Deležniki (deležnice) bodo imeli za praznike primerno berivo vprav v »Vestniku«, 28. decembra, na god Nedolžnih otrok, bo v uršulinski cerkvi običajno praznovanje za »Dejanje sv. deinstva«. Ob osmih jutraj sveta maša za žive člane Med našo petje božičnih pesmi. Pred in potem prilika za sv. obhajilo. Popoldne istega dne ob štirih kratke misijonski nagovor nato pa slovesna blagoslovitev dečkov in deklic po posrednem obredu. Stariši in vzgojitelji, opozorite šolsko in drugo mladino na to mladinsko cerkevno prireditev. — Šk. voditelj.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, zolčena kamna in zlatence urejajo naravna FRANZ-JOSEFOVA

grenka voda prebavo in poteeuje izpravljanje črev. Kisliske izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se j-mlje jutraj na tešče Franz-Josefova voda pomešano s nekoliko vroče vode. Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8. 12. 1935, 35. V. 30.

— Rdeči križ na Dobrni pri Celju je za Miklavža obdaril siromašne šol. otroke z obleko in obnavljal, za kar mu izreka šolski upravitelj prisrčno zahvalo.

— Corona Collection. Zelo primerna zbirka kot božično darilo. Vsebuje klasične, klavirske skladbe najslavnejših svetovnih glasbenikov v sto lepo opremljenih zvezkih. Vseh zvezekov stane samo 10 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cenik brezplačno.

— Na 7 mesecev strogega zapora obsojen. Zidar Lojze iz Dragomera je bil včeraj pred malim senatom v Ljubljani obsojen na 7 mesecev strogega zapora, ker je poskušal vplivati pri posestniku Marišku na Brdu pri Vidu. Sko-

zi okno se je 18. avgusta splazil v hišo, da bi pobral iz omare 1000 Din. Domači so ga prepoznali. Teden poprej je prišel k Marinskovan. Opazil je, kako je gospodar spravil jurjaco. Lojze je tajil in navajal alibi — dokaz, ki se mu ni posrečil. Od obtožbe, da bi bil 3. avgusta ukradel staro, 200 Din vredno kolo Francetu Zakrajšku, pa je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— »Slovenski ornamenti«, spisal Jože Karlovšek, izdalo Združene diplomiranih tehnikov v Ljubljani, tiskarstva Jugoslovanska tiskarna. Knjiga ima 128 strani, od teh je 71 strani teksta, tiskane na finem papirju, ostalih 57 strani pa je prav dobro uspešnih reprodukcij, tiskanih na finem papirju za umetniški tisk. — Avtor nam podaja tu nastanek in razvoj ornamenta sploh, od najstarejše do najnovejše dobe. Vso snov svojega obravnavanja, z glavnim namenom dokazati, da imamo tudi Slovenci svoj lepo razvit slog, prav tako, kakor ga imajo drugi kulturni narodi, je razdelil na več poglavij. V teh poglavjih nam podaja jasno sliko vseh faz našega ornamenta. Tako sledi poglavju o ornamentu vobče poravnanje o prvotnih kulturah ter severnem, južnem in vzhodnem področju okraševanja. V posebnih poglavjih opisuje prav izperno dobo preseljevanja narodov, staroslovanski ornament in staroslovanske spomenike. Nato preide na slovensko ornamentiko in na sedanjo ornamentiko vzhodnjega področja pri nas in drugod. Vse te obseirne oddelke zaključuje s posebnimi poglavji: »Pregled razvoja slovenske ornamentike pri nas in drugod«. Ta pregled ne daje tudi v srbohrvaškem in nemškem prevodu. — Vse slike so prav srečno izbrane in poljubnoje besedilo v vseh navedenih poglavjih. — S to knjigo je v marsičem izpolnjena naša potreba po literaturi. Snov bo zanimala vsakega, ki ima smisel za ornamentiko sploh, posebno za našo, slovensko. Tehnikom, zlasti mlajšim, pa so v marsičem v tej stroki podani zaželeni podatki, saj dobi v tej knjižici marsikaj koristnega in za npr. uporabnega. — Cena okusno vezani knjižice je prav primerna, na flum namreč 100 Din, na umetniškem papirju pa 110 Din. Dobiti jo je v Jugoslovanski knjigarni. — S.

— Vid Vaših oči si obvarujete le z optično čistim brušenim steklom, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašan optik, Stari trg 9, Ljubljana.

Nikakega razburjenja ne poznamo več, odkar dijemo žitno kavo ADRIA.

Ljubljana

— Sv. maša za turiste in smučarje bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

— Filmska matineja Prosvetne zveze bo v Kino Union danes ob 14. jutri ob 10.30 in v ponedeljek ob 14. Na sporedu je premijera lepega filma »Čudežno dete« s petletno Shirley Temple v glavni vlogi. Kdor je videl njen prvi film »Angel aerodroma« v Ljubljani, mora priznati, da ga niti odrasel filmski igralec ne more tako zavzeti in očarati, kakor zna ta mali ameriški otrok. Njegova zrela igra, čar otroške prisrčnosti in preprostosti je tolik, da gane velike in majhne otroke do solz in jih pripravi do najljubše smehe. Zato je današnja matineja namenjena starim in mladim; udeležiti se je bodo lahko vsi, saj znaša vstopnina za vse sedeže spet samo 450 Din.

— Pevski odsek Kluba koroških Slovencev priredi v nedeljo, 15. t. m., ob 20. zvečer pevski koncert v Vodnikovih dvorani pri »Kameniti muzici« v Zgornji Siski. Na sporedu so izključno slovenske koroške narodne pesmi.

KINO UNION

Danes ob 14. uri Matineja P. Z.

Očarljiva SHIRLEY TEMPLE: ČUDEŽNO DETE

Premiere - Klub temu vsi prostori po 450 Din

— Nova igra s petjem v Rokodelskem domu. Kot sesto predstav v letošnji sezoni bo v priporočil jutri Rokodelski oder duhovito veseligr »Oj, zlata prostost« Režija je v spretnih rokah g. Janka Novaka, ki bo nastopil tudi v značilni vlogi Simona Korena. Pevske točke bosta pela gđ. M. Samčova in g. Cestnik. Malokatera igra je občinstvo tako zadovoljila kakor ga bo gotovo igra »Oj, zlata prostost«. Vstopnice se dobivajo v predprodaji jutri dopoldne od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Pričetek predstave je jutri ob pol osmih zvečer.

— Trgovsko bolnišnico in podporno društvo vjdno vabi članstvo Boln. blagajne in vsiljega zavarovanja, da se udeležijo proslave stoletnice društvenega obstoja in delovanja, ki se vrši v veliki dvorani Trgovskega doma v nedeljo dne 15. t. m., ob 10. uri dopoldne.

— Ciril-Metodov zbor v Ljubljani priredi pod vodstvom skladatelja Ludovika Puša prihodnji četrtek, 19. decembra ob 20. v franciškanski cerkvi v Ljubljani glasbeno božično starih slovenskih božičnih melodij. Na odprstven prireditvi odličnega Puševskega zbora je sedaj opozarjamo.

— Mesto venca na krsto pokojni Marčici Turkovi, hčerki g. narodnega poslanca Rajka Turka, je darovalo uradnoščno spedicije in carinskega posredništva za revne otroke, oziroma za akcijo »Vse za otroke« 200 (dvosot) Din. — Iskrena hvala!

— Razstava darov za naše indijske misijonarje. Koncem tega meseca odhajata v naš indijski misijon dva Slovenca, mag. Lojze Demšar D. J. in hr. Leopold Vidmar D. J. S seboj poneseta darove, ki so jih vlikodni dobrotniki darovali za naše indijske misijonarje. Ti darovi bodo razstavljeni v nedeljo, 15. t. m., in 22. t. m. v Misijonskem muzeju pri cerkvi svetega Jožefa. Vabimo na obilen obisk te razstave. Vstop prost.

— O najnovejši slovaški literaturi je predaval v četrtek zvečer na večeru akademskoga odseka J. C. ligo Slovák K. Gavalini, ki je prišel študirat na univerzo v Ljubljano. Slovenska

dijaška zveza pošilja vsako leto po enega člana katoliških akademskih društev na univerzo v Bratislavo, v zameno pa prihaja k nam vsako leto tudi po en član slovaških katoliških akad. društev. Predavatelj, ki je tudi sam nadarjen pisatelj, je v kratkih obrisih očrtal razvoj in duhovne smerice slovaške literature v zadnjih desetletjih in podčrtal svoje misli z uspešnimi recitacijami mladih slovaških pisateljev. Na predavanju je bil navzoč tudi g. inž. Mišovský, čehoslovaki konzul v Ljubljani in lepo število prijateljev in članov J. C. lige.

— Kino Kodoljevo igra danes in jutri opero »Moja draga nemuna mamica« (H. Thimig, Theo Lingen in drugi komiki).

— Kupčije z zemljišči in hišami. Združene mlekarne v Ljubljani, Maistrova ulica št. 10, je kupila z vsemi stroji in inventarjem Zadržna zveza v Ljubljani za 970.000 Din. Kuratorji slepcev v Ljubljani je prodal Antonu Biljnu, mesarju v Ljubljani, Cesta v Mestni log, posestvo vl. št. 131 k. o. n. Peterske predmestje II. del, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja in pritliklin za 160.000 Din. Posestnica v Mostah Amalija Žnidar je prodala Pavlu Dečmannu, Moste Vodmatka cesta 29, hišo št. 79 za 29.645 dinarjev. Knjigovodja Josip Beber je prevzel od očeta Frana št. 69 na Sv. Petra cesti za 45.000 Din. Baron Codelle je prodal Gizeli Razinger, učiteljici v Gorjah pri Bledu, parcelo št. 168-15 k. o. Udmat za 55.000 Din. isti drugo parcelo št. 168-14 k. o. Udmat profesorici Vandi Wistinghausen za 20.000 Din.

— 76 letnica rojstva ustvaritelja esperanta dr. Zamenhofa proslavi D. Esperantsko društvo z družabnim večerom drevi ob 20. v dvorani hotela »Metropole« (pri Miklu) z bogatimi sporedi. Po sporedu prsta zabava!

— Moderne pletenine, bluze, razno zimsko in svetlo perilo. Vam nudi v krasni izbiri in solidni ceni tvrdka Miloš Karničnik, Stari trg 8.

— Policijska racija je včeraj jutraj dala policijskemu osebju dovolj dela. Okrog 20 polajkovačev se je moralo zagovarjati in med njimi je policija našla tudi vojaškega ubeznika, ki se je že več mesecev potepal po ljubljanski okolici. Večina aretirancev je bila že znana policiji in jih bo poslanih nazaj v domovinske občine.

Maribor

— Sestanek »Slov. kat. akad. starestinstva« bo drevi ob 19. zvečer v Mariboru, Aleksandrova c. 6. Poročata g. dr. Ahčin, šef-urednik »Slovenec«, in g. Smersu. Vsi gospodje tovariši iz Sijarske vabljajo!

— Z ozirom na časopisne vesti o odpustitvi delavstva v tekstilni tovarni Zelenka & Co., nam sporoča podjetje, da se je prenehalo z delom zaradi čiščenja parnega kotla, ki se vrši vsako leto. Spoznamo z delavskimi zaupniki in vsem delavstvom pa se je zaradi tega delalo že ves november in december z nadurami ter se bo delalo tako še v januarju, tako da bodo delavci zaslužili več, kakor bodo izgubili zaradi nekaj dni poživljanja. Tovarna bo prišla obratovati v najkrajšem času ter se bodo zopet zaposlili vsi delavci, ki so bili doslej nastavljeni.

— Z vodstvom tiskovnega referata, ki se je v četrtek osnoval pri mestni občini, je začelo poverjen magistratni pristav Franjo Kramberger, vodja mestnega popisovalnega urada.

— Veliko zanimanje. Nastalo so govorice, da se bo zasedlo pri mestnem načelnstvu sistemizirano tajništvo mesto. Nastalo je veliko zanimanje med juristi, pa tudi absolviranim filozofi se zanimajo. Doznali smo pa, da zaenkrat občina tega mesta še ne namerava zasesti.

— Kaj je z odborom Tujskoprometne zveze? Tujskoprometna zveza v Mariboru je izgubila zaradi premestitve v Ljubljano tri odbornike, drugi pa so zopet izgubili mandat, na podlagi katerega so bili izvoljeni v odbor, tako da je sedaj izpolnitev odbora nujno potrebna. Zeleti bi bilo, da bi se pri tej priliki upoštevale pri sodelovanju v tej naši odlični tujskoprometni instituciji vse važnejše gospodarske in tujskoprometne ustanove na ozemlju bivše mariborske oblasti.

— Večna »uč« je začela v četrtek zvečer prvič po dolgem času v malem zgodovinskem stolpcu pri stolnici, ki ga je restavriral mojster Ivan Soč. Poprej nekaj je gorela v stolpcu oienka, ki so jo potegnili na vrh s škripcem, nahajajočim se v notranjosti stolpca, sedaj pa žari električna 25 watna žarnica, ki je priključena na cestno razsvetljavo.

— Sv. maša v žel. koloniji. Jutri, v nedeljo bo ob 8 zjutraj maševal v žel. koloniji pri šolskih strah pripravljeni knezoškol dr. Ivan Tomažič.

— Smrt blage žene. V bolnišnici je umrla v starosti 65 let zasebnica gospa Marija Zlokarnik, Pokojnica, ki je bila mati blaginjaka tukajšnje bolnišnice g. Zlokarnika, je bila blaga in dobra žena, ki jo je vse spoštovalo in ljubilo. Pogreb bo jutri popoldne ob 14.30 na Pobrežju. Naj počiva v miru, zaljubljeni naše sožalci!

— Najcenejše knjige! Vsaka založništvo knjig Vam za Božič ponuja, da ima knjige ceneje. Tako morate priti končno tudi do najcenejše poudbe. Ta bo najbrže pri nas, ako kupite zase ali za knjižnico večjo množino knjig. Zahtevajte nas cenik in ko nam boste sporočili koliko boste kupili in kako želite plačati, vam bomo napravili posebno ceno. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

— Društvo državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru priredi svojim članom in njihovim družinam v sredo, 18. decembra ob 8 zvečer v Gambrinovi dvorani božičnico. Ob tej priliki se bo obdarovalo in pogostilo 22 najbednejših članov, ki so bili posebej vabljivi. Vstopnine ni.

— Mala reklama — a dobra kvaliteta KARO čevlji, Maribor.

— Trg za ribe. Včerajšnji trg za ribe je bil bogato založen. Prodajale so se menule po 12, molji po 22—24, cipli po 20, karpi po 12, ščke po 20, fileti po 20, polenovka po 18, oblice po 12, borboni po 22 in raki po 22 Din za kg.

— Božična drevesca so se že pojavila. Včeraj so zasadili z njimi zelen gozdič v snežnih kupih novega glavnega trga. Kupujejo jih pa zaenkrat samo za kake božičnice. Cena jim je od 3 do 50 Din.

— Jutri popoldne ob 3 gremo gledat v dvorano na Aleksandrovi cesti 6 lepo dramo »Podrti križ«, v kateri je drastično uprizorjena borba med brezverstvom in veroštopo. Igrajo izvršni diletantje od Sv. Lovrenca na Pohorju, ki privedejo s seboj tudi lastni orkester.

— Danes likof. Pri novi šolski zgradbi na Magdalenski cesti se bo slavil običajni »likof« danes. — Neznosna poledica je nastala včeraj, ko je ves dan rosilo iz meglenega ozarja in se je rosa na tleh sprošila strjevala v led. Kljub večkratnemu posipanju so bili hodniki in ceste spolzki kakor steklo.

— Izgubljena je bila črna boa na Ruski cesti. Naiditej naj jo izroči v naši upravi na Koroški cesti 1.

— Zetev smrti. V Waltendorfu pri Gradcu je umrl znani mariborski mešan veletrgovec Josip Baumeister v starosti 65 let. V Loski ulici je pobrala smrt zasebnico Heleno Urbanico, ki je dosegla visoko starost 88 let. Na Teznu, Ptujška ce-

Celje

JUGOSLOVANSKA RADIKALNA ZAJEDNICA

za celjski okraj bo priredila v nedeljo, dne 15. decembra dva shoda. Prvi bo ob pol 9 zjutraj v veliki dvorani Ljudske posojilnice

v Celju,

drugi pa ob pol 3 popoldne v Društvenem domu v Braslovčah!

Na obeh shodih bosta govorila minister g. dr. Miha Krek in g. Franjo Žebot.

— Ne moremo verjeti. V roke smo dobili reklamni list za neko nemško knjigo, na katerem se nahaja tudi desede besedilo, natisnjeno z rdečo štampiljko: Kluft Deutsche Bücher in deutschen Buchhandlungen — Buchhandlung »Domovina«, Celje. Nam se zdi ta način reklame naravnost neverjeten, ker poznamo lastnika omenjene celjske knjigarne kot zavednega Slovenca, ki je med drugim tudi funkcionar eminentno slovenske organizacije, kakor je Dramatično društvo v Celju, katerega predsednik je narodni poslanec g. Prekoršek. Mi tega skoraj ne moremo verjeti, da bi lastnik knjigarne »Domovina« na tak način privlačil k sebi nemške stranke. Mogoče je stvar podtaknjena, da bi se na ta način škodovala mladi knjižarni?

— Na članskem sestanku JRJ, ki je bil v četrtek zvečer v vrtni dvorani hotela Evrope in katerega se je udeležilo večje število članov stranke, je župan g. Mihelčič podal izbrano ter nadvse zanimivo poročilo o regulaciji Savinje od njenih prvih početkov v prejšnjem stoletju do današnjih dni.

— Umrla je v visoki starosti 82 let Pečnik Antonija, zasebnica, s Krivice, občina Rajhenburg, N. v m. p.

— Vsi vojaški obvezniki, bivačji v občini Celje, ki dosedaj še niso dobili vojaške izprave, odn. so jo izgubili, ali pa so prišli ob njo na kakršenkoli način, se pozivajo, da se javijo na mestnem poglavarstvu med uradnimi urami v sobi št. 6 najkasneje do 10. januarja 1936. Na to se posebej opozarjajo siromašni obvezniki in optanti.

— Blizajo se prazniki! fino banasko moko, lepe rozine, likerje, konjak, desertna vina, božični nakit, lepe bombonijere Vam priporoča tvrdka Antoa Fazarinc, Celje.

Ptuj

Prevzem poslov na mestnem magistratu. Dekret o imenovanju novega mestnega župana in mestnega sveta je od banske uprave že dospel. Novi župan g. dr. Alojz Remec je prevzel posle na mestnem poglavarstvu v četrtek, dne 12. t. m. Prva seja novega občinskega sveta in svečana zaprisega pa bo prvi dan prihodnjega tedna. Prevzem poslov na okrajnem cestnem odboru se bo izvršil. Na dosedajšnjem predsedniku g. Ladislavu Jerše razrešen te funkcije.

Spremembe v novem občinskem svetu. Namesto g. Antona Kolarica, profesorja v p. in Franca Frapera, banškega uradnika, je banska uprava imenovala za člana občinskega sveta gg. dr. Alojzija Visenjaka, odvjetnika v Ptuj, in Franca Mahoriča, velepos. in gostilničarja v Ptuj. — Ta sprememba se je morala izvršiti, ker prvoinenovana ne staniujeta v območju mestne občine Ptuj.

Videm ob Savi

60 letnica vzorne matere. Neža Platinice je znana daleč na okrog. Visoko v hribih, pri podružnici sv. Marjete, je njen dom. Na svojem prelepem posestvu, ki sliči majhni »republik«, gospodarji že dolga leta ob strani svojega moža Miha, ki je predsednik Apostolstva mož in fantov, predsednik kraj. org. JRJ na Vidmu in sploh v vsakem oziru neumorno delaven v bojih za krščanska načela. Naša slavljenska, ki bo 15. decembra splošila 60 let svojega tihga, a vendar tako delavnega življenja, je vzgojila vrsto otrok, ki so vsi v čast narodu in cerkvi. Izmed njih se zlasti Pepca nesebično udeležuje kot dolgoletna tainica pri kat. slov. prosvetnem društvu. Pridna kot mrvljica je naša slavljenska, a pi vsem tem do skrajnosti radodarna in dovezetna, kadar gre za katoliško stvar. Nekatoliško časopise v njeni hiši nima mesta. Prav dari njenega mehkega srca in odlično katoliškega prepričanja zahajajo v njeno hišo že oddavna premonški duhovniki in marsikateri kaplan, ki je že davno odsoten iz Vidma, se bo v teh dneh snomnjal naše dobre mame in v srečo se mu bo vzbudil kot sladko otočen spomin na pretekle lepe čase. Naj žarki evharističnega križa, ki stoji na njenem svetu kot spomin na našo največjo katoliško prireditev, svetijo njej še dolgo, do skrajnih mej človeškega življenja.

Javen shod priredi krajevni odbor JRJ na Vidmu v nedeljo, dne 15. dec. v Starem gradu po pozmem svetem opravilo v hiši g. Držaniča. Na njem bo poročal o političnem položaju g. tajnik Marko Krajnc iz Maribora. Može in fantje — vabljeno.

Zagorje

Redukcije na železnici. Z 11. decembrom so zopet reducirali 15 progovnih delavcev na železnici.

Shod. V nedeljo, dne 15. dec. se vrši ob 9 dopoldne shod rudarskega in ostalega delavstva, ki ga sklicuje skupina rudarjev JSZ v Zagorju. Na shodu bosta poročala tovariš Rozman o stanju naših bratovskih skladnic in ponovnih ukrepih glede sanacije, ter tovariš Križnik o tolačenju obrtnega zakona od strani delodajalcev! Shod je zelo važen, zato naj se ga naše delavstvo, kakor tudi vpokojenci, polnostevilno udeleže. Shod se bo vršil v dvorani Zadržnega doma v Zagorju.

Združene trgovcev, poverjenstvo Zagorje, se je obrnilo na vse svoje dobavitelje s prošnjo, da podpirajo nabiralno akcijo za gladujočo in prezebajočo solobvezno mladino. Vsa darila, bodisi denar, živež ali manufaktura, sprejema Združeno trgovcev, poverjenstvo Zagorje ob Savi.

Umrl je upokojeni rudniški paznik Miha Levč iz Šklendrova. Pokopali so ga v Trbovljah. Naj v miru počiva!

— Avtobusi bodo zakurjeni. Lani se je dobro obnesla kurilna naprava na izpušni plin, ki so jo v mestnih strojnih delavnicah montirali na enem avtobusu. Letos so na istem vozni kurjavo zopet na shčen način uredili, opremili bodo pa potem še ostale vozove tipov Austrofiat in Saurer.

Novelizacija kartelnega zakona

Belgrad, 12. decembra. m.

Z ozirom na uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o kartelih, o kateri je Slovenske poročal, smo prejeli s pristojne strani sledeče informacije:

Spremembo uredbe o kartelih z dne 18. avgusta 1934 je izzvalo več razlogov. Po predpisih dosedanjega besedila uredbe o kartelih se je prijavilo ministrstvu za trgovino in industrijo okrog 40 kartelov s prošnjo, da se jim odobri delovanje. Nasprotno pa se niti eni prošnji ni moglo ugoditi. Na podlagi podatkov, ki so jih karteli predložili v svojih prošnjah, se ni moglo ugotoviti, v kolikoli je obstojele kartelov opravičen. Izkazalo se je, da se morejo karteli natančneje spoznati samo tedaj, ako se v gotovi dobi kontrolira njihovo delo in efekt tega dela.

Radi tega se je del naše industrije znašel v nemogočem položaju. Radi prepovedi udejstvovanja v mednarodnih kartelih je nastala nevarnost, da bodo nekatera podjetja naše industrije izgubila svoja področja in kvote na mednarodnih trgih, katere so jim zagovarjali kartelni dogovori s podjetji izven naše države. S tem bi bil ogrožen izvoz domačih industrijskih proizvodov v vrednosti okrog 100 milijonov dinarjev. Gotovo število velikih domačih podjetij bi moralo ustaviti svoje delo, ker je potrošnja njihovih proizvodov v državi nezadostna, da vzdrži rentabilnost pogona teh podjetij.

To stanje, ustvarjeno z uredbo o kartelih, ni zadelo samo našega izvoza, temveč tudi nekatere domače, naše industrije. Znano je, da obstoja v naši industriji znaten del podjetij, celo industrijskih strok, ki so last tujega kapitala. Uprave teh podjetij se nahajajo izven Jugoslavije, torej izven območja naše uredbe o kartelih. Radi tega je bilo nemogoče preprečiti, da se uprave teh podjetij sporazumevajo v inozemstvu, kjer so karteli dovoljeni, v naši državi pa s svojimi afilijacijami in filijalami izvajajo sklepe v smislu sporazumov, sklenjenih izven meja naše države. Zato se je smatralo, da je prepoved dela kartelom veljala samo za popolnoma naše domače industrije, ki se morajo

boriti proti inozemskim industrijam, organiziranim v močne kartele, sindikate, koncerne in truste. Tako organizirane inozemske industrije so bile zaradi tega v ugodnejšem položaju kakor naše domače, ker imajo nižje stroške proizvodnje, večjo gospodarsko stabilnost, cenejši kredit, eventualno cenejše surovine, manjše izdatke za reklamo, sigurnejši in točnejši pregled tržišča, poleg tega pa racionalnejše izkoriščajo transportna sredstva itd. Tudi uredba, s katero so bile prepovedane take organizacije, je postavila našo mlado in še nezadostno razvito industrijo v slabši položaj, kakor g. aima industrija v tistih državah, kjer taka prepoved sploh ne obstoja.

Iz teh narodnih gospodarskih razlogov je po-
vorno kartelno zakonodajstvo čim dalje bolj liber-
alno proti svobodnim kartelom. Države same ved-
no bolj priporočajo domačim industrijskim podjet-
jem, naj se kartelirajo ali pa jih celo z zakonskimi
odredbami silijo k združevanju v prisilne kartele.
Taki zakoni in zakonski načrti obstojajo danes že
v mnogih državah, kakor n. pr. v Ameriki, na Ja-
panskem, v Španiji, Angliji, Belgiji, Holandiji, Ita-
liji, Nemčiji, Češkoslovaški, Avstriji in drugje.

S spremembami in dopolnitvami uredbe o kar-
telih je popravljeno njeno besedilo v smislu naved-
nenih ugotovitev. Karteli so stavljeni neposredno
pod nadzorstvo države. Taka kontrola je bila po
prejšnjem besedilu nemogoča, ker so se mogli kon-
trolirati samo odobreni karteli in niti ti ne nepo-
sredno, temveč po komisarijih. S spremembami
uredbe je zajamčena efektivna kontrola nad vsemi
karteli in je s tem omogočen vpliv države na njih
delo. Vnesene so nove odredbe o stalni državni
kontroli in ustanovljena je kartelno sodišče, ki re-
šuje o tožbah proti sklepom nadzornih oblasti.

Licitacija. V intendanci Drav. div. oblasti v
Ljubljani bo 18. dec. t. l. ofertalna licitacija za
nabavo 600 kg paprike, 180 kg čaja, 700 kg kave
v zrnu, 1000 kg suhih sliv, 200 kg rozin, 70 kg
kakava, 45.000 kg testenin in 4000 komadov limon.

Zveza trgovskih združenj je začela včeraj, v
petek, svojo predsedstveno sejo v Ljubljani v Tr-
govskem domu pod predsedstvom predsednika g.
Jos. J. Kavčiča. Na seji je bil najprej sprejet pro-
gram Zveze za 1936, nato pa se je razvila daljša
debatna o izdajanju zveznega glasila, ki je bilo
zamisljeno kot tiskovnik. Na koncu je bilo sklenjeno,
da bo še odsej zvezno glasilo »Trgovski list«. Ob-
ravnavane so bile še druge zadeve trgovskega
stanu in organizacijske zadeve Zveze.

Poravnalno postopanje je uvedeno o ino-
vini dolžnika Josipa Snoja, trgovca z manu-
fakturnim in modnim blagom na debelo in
drobno v Ljubljani, Prešernova ulica. Po-
ravnalni sodnik Anton Avsec, poravnalni
upravnik Ivo Trebar, privat, uradnik, Lju-
bljana-Rudnik. Prijave terjatev do 19. janu-
arja 1936, poravnalni narek 24. januarja ob
9 na okrožnem sodišču. Ponnja 40%, plačili-
vih v 1 letu v 4 enakih, zaporednih tromese-
čnih obrokih. Prvi obrok plačljiv 3 mesece
po pravomočnosti poravnave.

Saditev tobaka za izvoz. Finančni mini-
ster je odobril sklep samostojne monopolne
uprave, s katerim se dovoljuje za leto 1936
saditev tobaka za izvoz za račun vardarske
zadrage za izvoz tobaka v Skoplju. Zadrugi-
niki te zadrage morejo zasadi v letu 1936
2 milijonov tobačnih strokov na področju
tobačne postaje v Skoplju. V nekaterih ob-
činah okraja Skoplje.

Borza

Dne 13. dec.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina
in Curiha narasel je le Pariz, dočim so vsi
drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling
na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na
8,85—8,95, dočim je na zagrebški borzi na-
raste na 8,88—8,98, na belgrajski pa je popu-
stil na 8,835—8,935. — Grški boni so noti-
rali v Zagrebu in Belgradu 30,15—30,85. Nem-
ška marka je ostala v Ljubljani neizpreme-
njena na 14—14,20, dočim je v Zagrebu po-

puštila na 13,90—14,10, v Belgradu pa je no-
tirala 14,20 blago. — Angleski funt je v Za-
grebu popustil na 250,20—251,80, v Belgradu
pa na 248,82—250,42. — Španske pezeta je v
Zagrebu notirala 6,97—7,07, v Belgradu pa
7,05 blago.

Ljubljana, Amsterdam 2967,87—2982,47,
Berlin 1776,08—1769,93, Bruselj 737,51—742,57,
Curih 1421,01—1428,08, London 215,14—217,20,
Newyork 4342,96—4379,28, Pariz 289,60—291,03,
Praga 181,49—182,39.

Promet na zagrebški borzi 2.500.000 Din.

Curih, Belgrad 7,02, Pariz 20,38, London
15,19, Newyork 308,25, Bruselj 51,925, Madrid
42,225, Amsterdam 208,75, Berlin 123,90, Dunaj
36,80, Stockholm 78,30, Oslo 76,30, Kopenha-
gen 67,80, Praga 12,78, Varšava 58,45, Atene
2,90, Carigrad 2,46, Bukarešta 2,50, Helsing-
fors 6,685, Buenos-Aires 0,8425.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala v
glavem neizpremenjena, le dolarski papirji
so se nadalje nevrstili. Promet je bil v Bel-
gradu znaten, v Zagrebu pa slejkoprej slab.

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 75—
77, agrarji 43,50—45, vojna škoda promptna
365—367, beglasko obveznice 61—63, 8% Bler.
posojilo 81—83, 7% Blerovo posojilo 71—73,
7% posojilo Drž. hip. banke 75—77.

Zagreb, državni papirji: 7% invest. pos.
76—78, agrarji 43,50—45, vojna škoda prompt.
365—366, 1., 2., 3. 366 den., beglasko obveznice
61—61,50, dalm. agrarji 60,50—61,50, 8% Bler-
ovo posojilo 82—83, 7% Blerovo posojilo 72
—73, 7% posojilo Drž. hip. banke 74 den., 7%
stab. pos. 77—78 (77). — Delnice: Narodna
banka 6800 bl., Priv. agrarna banka 236—237,
Trbovelj. 115 den., Osj. sladk. tov. 125—145.

Belgrad, državni papirji: 7% invest. pos.
78,50—79 (79), agrarji 46—46,25 (46), vojna ško-
da promptna 365—365,50 (365,50), 12. 365—365,50
beglasko obveznice 64—65 (64,75), dalm. agr.
62,50—63, 8% Blerovo posojilo 81,50—82, 7%
Blerovo posojilo 72,50—72,75 (73), 7% posojilo
Drž. hip. bank 76 den., 7% stab. pos. (79). —
Delnice: Narodna banka 6420—6500 (6450),
Priv. agrarna banka 238—238,50 (238, 236,50).

Zitni trg

Položaj na žitnem trgu je ostal neizpre-
menjen, ravnotako tudi cene. V pšenici je
malo ponudbe in malo povpraševanja. V naših
krajih oživljenja trgovine s pšenico ni
pričakovati pred pomladjo. Koruza je na-
dalje evrsta predvsem radi znatnega konzuma
doma, deloma pa tudi izvoza v Avstrijo
in Češkoslovaško. Za staro koruzo zahteva-
jo 107,50—110, za česu primerno suho pa
95—97.

Ljubljana. Pšenica be 79—80 kg 167,50—170,
ban. 78 kg 165—167,50, oves slav. 144,50—145, ko-
ruza stara be in ban 107,50—110, česu primern-
no suha s kval. gar. 95—97, umetno sušena, pari-
teta ladija 102,50—105, moka meša be in ban.
265—275, št. 2 be, 245—250 št. 3 be, 225—230,
otrobi debeli be, 110—115, krompir bel stajer-
ski franko vagon nakladalna postaja 64—67.

Novi Sad. Vse neizpremen. Tendence vzdr-
žana. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: be, okol. Sombor 139—
161, gbč. 162—164, srem., slav. in juž. ban. 160
—162, gor. ban. 164—166, be, in ban. potiska
170—172, be, ladje Begej 170—172, be, ladja
Kanal 160—162; Rž. ne notira; Oves in ječ-
men neizpremen.; Koruza: be, in srem. stara
102—104, be, in srem. suš. 100—102, be, in srem.
garant. 105—105 be, in srem. nova garant.
kvaliteta 98—100; Moka neizpremen.; Otrobi:
be, 86—88; Fižol neizpremen. Tendence neizpr.
Promet 28 vag.

Živina

Sejem za prašiče v Ptuj v sredo dne
11. t. m. je bil srednje založen, kupelja pa je
bila slaba. Pripravili so 127 svinj in 52 pras-
cev, skupaj 179 rilleev. Od teh so prodali 43
komadov. Cene za kg žive teže so bile nasled-
nje: pršutarji 4,50—4,85 Din, mastne svinje
5—5,85 Din, plemen. 4,25—4,50 Din; prasce
stare 4—12 tednov so prodajali po kakovosti
od 70—120 Din komad. Kakor razvidno so
ostale cene svinjam od zadnjega sejma ne-
izpremenjene. Prihodnji sejem za prašiče bo
18. t. m.

Zdraviliški kazino

Baden

pri Dunaju

celo leto odprt

Semmering

in

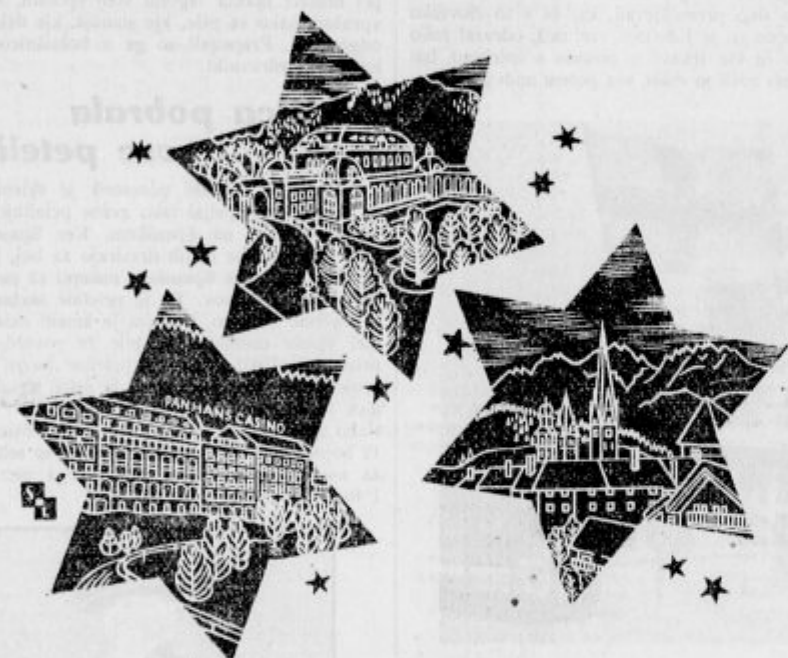
Kitzbühel

vodilna kraja

za zimski sport

Otvoritev

22. decembra 1935

Kazini v Avstriji

Roulette, Baccara—Chemun de fer, Trente et Quarante

Kulturni obzornik

Wagner-Régeny:

Kraljičin ljubljenc

Iz vsega sodobnega glasbenega umetniškega
snovanja, ki v svesti si nasilne moči preteklosti iz-
polnjuje z ozirom na časovno presnavljanje v prvi
vrsti nalogo zaustavljanja te moči z uporabo in
razdiranjem, da s tem olajša mlado iskanje. — po-
sije vendarle že tu in tam svetel žarek tega mla-
dega iskanja, ki si v nasprotju z razdiralnimi silami
že graditeljsko utira pot naprej in postavlja stebre
za bodočo umetniško zgradbo. Med take dobrih
moramo nedvomno uvrstiti tudi novo opero »Kra-
ljičin ljubljenc«, ki jo je napisal mladi skladatelj
madžarskih in nemških potez — Rudolf Wagner-
Régeny in ki jo je sedaj uprizorilo tudi ljubljansko
operno gledališče.

Kljub vsem deljenim mnenjem, ki si izrazito
stojte nasproti glede umetniške poti mladega skl-
adatelja, drži vendar, da je Wagner-Régeny močan
umetnik, ki doumeva umetniško skrivnost v njeni
resnični bitnosti, se ji predaja ves v službo in vrši
svoje poslanstvo ne le z vso resnobo, temveč iz
notranje nujnosti na osnovi močnega doživljanja tudi
z vso neugnanjo napetostjo. Že s tem dejstvom sa-
mim more postati smer njegovega izraza manj po-
membna, ker jo rešuje večnostni umetniški zakon,
ki ne pozna razlik časovne nazornosti. A ta umet-
niška smer je tudi sama po sebi v sodasni tvor-
nosti vredna vse pozornosti in resnega upoštevanja.

Wagner-Régeny si je v tem opernem delu iz-
klesal posebno glasbeno izrazno smer. Prezre jasno
razodeva, da mu sodasno glasbeno ustvarjanje
z vso svojo napeto in v vse strani poglano razgi-
banostjo ni tuje, temveč da je globoko gledal v
ves ta glasbeni svet in se v njem tudi vjel v
toliko, v kolikor je izrazil otrok sedanjosti. Da pa
se istočasno v tej razbiti umetniški miselnosti ni
mogel umiriti ter se je zato zalekel po rešitev še
drugam. Zdi se, da je ta zadnja kretanja intuitivno
zadela v jedro. Umetnik je začutil, da so pretira-
nemu osebnostnemu nazoru dnevi steči. V pretekli
glasbeni umetnosti pa si je nadeševni svet našel
zelo močan izraz zlasti v gotiki, ki je svoje zadnje
veje razvevala prav v barok. Tu stojita Bach in

Händl. K njima se je zatekel Wagner-Régeny, da
z njuno pomočjo reši postavljeno vprašanje nad-
osebnega glasbenega izraza. (To je vsekakor ver-
jetneje od mnenja, da je iskal s to svojo potezo
nemstva svoji umetnosti. Kajti čemu bi se sicer
naslonil pretežno ravno na Händla, ki je zlasti v
svojih operah še ves v objemu Beaečanov in tako
pod vplivom italijanske krvi — enako kot tudi se
Mozart — vzporedni veliki vzor Wagner-Régeny.)

Tako je skladatelj v glavnem uspel, da je
glasbeni izraz te svoje operne umetnine dobil nek
nadoseben značaj, ki se odmika osebnosti svojevolj-
nosti, kar se dejansko kaže v tem, da od pričetka
v konec vlada enakomeren, jasen ritmi, da so iz-
glajena vsa napeta nasprotja, ki jih tako na gosto
sopilo prav osebnostno črtano umetnost (romantika), da
so glasbene tvorbe tako jasne in s tem razumljive
čim širšim ljudskim plastem, da je položen glavni
izraz v pevski melodije, močno enostavne pa bog-
ate zelo doživljene izraza in da je orkestru po-
verjena v prvi vrsti naloga spremljevala, ki jo vrši
z jasno izrazito, vztrajno ponavljajočo se motiviko
(fostinati). V isti smeri je zelo značilen tudi odmak
od romantične wagnerijske vseskozi komponirane
opere, ki je poetična celota, nazaj k operi v
stavkih (Nummeroper), kjer se (tudi po starih vzor-
ih — Händl, Mozart) vrste recitativi z arijami,
dueti, terceti, zbori itd. kot zaključene celote, ki
jih povezuje prosti govor. Ves ta izrazni glasbeni
svet pa se čisti tudi v navpičnem pogledu. Har-
monija je zelo enostavna, mestoma pogojena od
služajnih melodičnih srečanj, mestoma zopet sa-
molastno izmišljena. Osnova ji je tonalna sozvočje,
ki se pa v zaporednosti hitro in postro izmenjava.

Res pa je, da vsa ta raznolikost celota se ne
kaže enotne stiline crte, temveč da je razbita in še
vsa v pričetnem stremljenju, najti si enoten von
izraz. To se otiplivo pokaže v posameznih stav-
kih, ki si stojijo v občutnem nasprotju. Nasproti de-
lom, ki se oklepajo dogmami zadnjih smeri zlasti
z ozirom na harmonična sredstva (n. pr. igran na-
pad na kraljico koncem II. dejanja) stoji deli, ki
so, lahko rečemo, veren posnetek baročne umetno-
sti (arija Gila koncem I. dej. ali arija Jane kon-
cem IV. slike). Čeprav hočejo biti ta nasprotja
nekje idejno osnovana, dajejo vendar celoti obč-
utje neenotnosti. Preizkusi naslon na barok in
zlasti na Händla, od katerega je dobil skladatelj
tudi mehko melodioznost, barvano z anglesko na-
rodno motiviko, pa učinkuje z ozirom na današnja

miselnost res malo zaostalo in zavira pravi zalet
nasproti bodočnosti. Toda vsej tej glasbi je vendar
vtisnjen pečat resnične umetniške sile, kar ji daje
pravo vrednost in kar vzbuja nado, da bo iz tega
pričetka poglata še močna in zdrava rast, ko se
iskanje izčisti.

Z opisano glasbeno snovjo je skladatelj odel
predelano Hugojevo dramsko delo »Marija Tu-
dor«. Po Büchnerjevi predelavi je napisal libreto
Caspar Neher. Vsebinska se naslanja na zgodovino
Angleske izza časa strahovlade dinastije Tudorjev,
ko je kraljevala Marija Krava. Osnovna misel, ob
kateri se vije dramska napetost, ki je bolečino
povezano maščevanje iz ljubezni, ki ga zaneti skrb
za domovino. Kraljičino ljubezen do pustolovca
Fabianja, ki si hoče s to ljubeznijo prisvojiti naj-
višjo oblast, izpodnese minister Renard z dokazom,
da je kraljičin ljubimec trajno varajoči zapelevec.
V bolečini zanha kraljica med ljubeznijo in ma-
ščevanjem. Slednje zmaga, Fabianjeva glava pade
njegovu kri pa se kot razjedajoči črv razlije na
dušo kraljice. A domovina je rešena pred nasilnim
pustolovcem. Ob tej neplemeniti ljubezni, ki se
seže v prah, pa se opleta druga, ki je zaživela
med človekoma iz ljudstva, pa mora skozi očičku-
joči ogenj prevare do resnice in prave lepote. De-
lavcu Gilu zapelje njegovo ljubljeno sestro Jano
Fabiani, iz lastnega stremljenja po osveti pomaga
Gil kraljičnemu maščevanju. Ko pade Fabiani, se
Jana skesana vrne k rešenemu Gilu in njun očiččen
odnos zažari nanovo ter zasije ob koncu kot svet-
la žarek čiste poštvalne ljubezni. Iz tega na-
sprotja dveh ljubezni pa zaživi tudi rabel socialen
motiv, ko se zrušeni ljubezni vladajočih in nasilnih
postavlj nasproti razcevetena ljubezen teptanih in
ponižanih. — Vsa ta snov ni postavljena na oder
v zgoljeneti operi dramatično, temveč se skuša zopet
bolj bližati oratorijalnemu načinu. — to zopet iz
osnovnega skladateljevega stremljenja po čim več-
jem stopnjevanju nadosebnostnega značaja.

Malokdaj zadnja iz uprizoritve toliko poglob-
ljenega dela in resnega stremljenja, kot se je to
zgodilo ob tej novi uprizoritvi Wagner-Régeny-
jevega dela v našem opernem gledališču. — Reži-
ser Ciril Debevec je za to umetnino zastavil vso
svojo tvorno silo in je ta tudi dejansko zavela iz
vsega oderskega ožračja. Njegovo pravo pojmo-
vanje umetnine in dosledna enotna zasnova ni za-
živela le v sceni in v zunanji režiji, temveč celo
v posameznih igralcih, ki so se tu s te strani vsi

dvignili v izredno tvorno moč. Umetnina sama je
že po svoji zasnovi odmaknjena od golega natura-
lizma in se bliža stilizaciji v smislu notranje ideje.
In to potezo je režiser izrazito izdelal, tem bolj,
ker je njemu samemu in njegovemu nazoru tako
blizu. Tako je v prvi sliki učinkovito nepremično
razmerje med ministrom Renardom in zborom sta-
rešin, ki toži nad nevdžnimi razmerami. V drugi
sliki je močno izdelan zlasti stari Erazem kot žr-
tev Fabianja in kot njegova neizbežna vest, ki ga
strahotno preganja. Fabiani jo ubije, a istočasno
sproži svojo pogubo. Psihološko močno so izdelani
tudi Gilovi notranji preokreti. V tretji sliki se v
toplo uprizorjenem ljubavnem odnosu med kralji-
co in Fabianjem zgostuje notranja dramska na-
petost, ki jo končno sproži v katastrofo Renard
z dokazom Fabianjeve nezvestobe. Kraljica za-
kupi v bolečini in maščevanju, ki ga izvede. Ves
vzrost zaživi v grozi tesnobi in trpljenju — v vse
posije bel žarek kesanja, zvestobe in ljubezni
— čistih preprostih src — uteha človekova in
težki ur. Tako je prvič izrazito poudarjeno na-
sprotje dveh ljubezni. V četrti sliki zaživi obsodba
— nazven mirna, prepričana in dostojanstvena.
Naznoster pa vendar zbežana od vesti. Borba med
zakonom in pravico v Renardu in zmaga slednje
je eno izmed najlepših in najmočnejše izdelanih
mest škoda pa, da nastop kraljice, ki iskajoča
utehe v vinu vpadе v to tibo zaprti borbo, ni tako
srečen. Preslahoten je, da bi dosegel nameravani
učinek strahnega nasprotja med snovjo in duhom
in zato bolj moti in razbije doseženo občutje, kot
stopnjevajo napetost. Menim, da bi v prid lahko od-
padel. Zadnja slika je močan zaključek drame. Iz-
redno srečna scena, v luči in prostoru dokončno
vladana od osnovnega nasprotja dveh svetov. Na
levi Gil in molitev za odrešenje. Na desni Fabiani
in trdovratnost v zlu skozi smrt s prokletstvom na
ustih, ki seje s krvjo vred maščevanje in grozo ne-
vidnega sovraštva. Ko odhaja na morišče (slika
je učinkovita), stopi na njegov prostor kraljica, da
sprejme njegov temni testament. Ob Gilu pa zaživi
odrešenje v ljubezni in pravici, ki se razlije čez
prostor in se spoji v ozadiju s svetlo zarjo vere v
življenje, ki se skozi bolečino in trpljenje pribori
do prave odrešilne radosti. Tako je režiserska stran,
ki je bila vseskozi tudi tesno povezana z glasbo,
dvignila vsebino, jo jasno izoblikovala nazven in
s tem dosegla njeno polno učinkovitost.

Kdo bo zmagal?

Zahteve modernega vojskovanja — Pehota še vedno glavna

To vprašanje: Kdo bo zmagal? živo zajema duhove v vsaki vojski, pa tudi sedanji afriški. »Vojni vesnik«, časopis za našo vojsko, priobčuje v svojih zadnjih dveh številkah tekočega leta zanimiv članek bivšega slovenskega podčastnika v avstrijski vojski, pod naslovom: »Izgube in duh četa«, ki meče jarko luč tudi na sedanje vojne dogodke v Afriki (dasi se ne nanaša na abesinsko vojskovanje, ker je bil pisan že pred letom dni). Iz njega podajamo nekaj glavnih misli.

»Zmage, izvojevale v več let trajajoči vojski z velikimi zgubami, niso prave zmage. Pri vsej dobri in močni vojaški organizaciji nobena država

elanom, kakršnega dotlej niso poznali. Zato pa so bile zgube v primeri z doseženimi uspehi nenavadno majhne. Te izgube pri tako velikih uspehih je tudi najbolj priprosti vojak smatral za potrebne. Nikdar namreč ni mogoče dovolj jasno poudariti, da so v vsaki vojaški enoti vojak, ki znajo kritično misliti. Kdor bi mislil, da so vojakovi stroj brez duše, bi v nevarnih trenutkih nikdar ne mogel rešiti položaja, ker v takem slučaju rešuje položaj duša in srce vojaka, s čimer se prepreči tudi izgube.

V bodoči vojni bo seveda treba računati z novimi doslej še neznanimi vojnimi razmerami. Vendar mora vsak redov vedeti in verovati, da se je storilo vse, kar je mogoče, da bodo zgube manjše. To je treba v vojakovo negotovost v mirnem času. Vojak mora imeti zaupanje tudi v svojo puško, ki je najstrašnejše orožje — rokah hrabrega in zritega borca. Proti malim puškam so morali uvesti topove največjega kalibra. Iznasili so metala min, strupene pline, da bi pešcu izbili puško iz rok. Pa vse, kar si bo moderna tehnika še izmislila, tanke, letala itd., mora uničiti pešec s svojo puško.

Ljudožrci v morju

Ameriški kapitan William E. Young je preplul vsa morja sveta ter lovil morske volkove. Dobro pozna te strašne morske roparje. Pred kratkim je izdal knjigo, v kateri popisuje svoje skušnje in doživljaje.

Ko sem se vozil po srednjem delu Tihega oceana ter nato krenil ob atlantski obali, sem spoznal mnogo ljudi, ki so trmasto trdili, da morski volk ne napada človeka. Nikdar pa nisem prišel v dotiko z domačini in mornarji, ki bi bili kaj takega trdili. Nikdar mi ni nihče, ki je poznal morske volkove, trdil, da ta riba ni nevarna. Pač pa je res, da vsi ribiči in pomorščaki vsega sveta vedo mnogo zgodb, kako divja je ta pomorska zver. Narodi s črno kožo in tudi ljudje z rjavo kožo se te roparske zveri ne boje toliko, ker vedo, da se ta žival v vodi le nerada približa temnemu predmetu.

V Barbadoesu sem videl, da so si domačini s črno smolo namazali roke in noge, ko so se kopali v plitvi vodi, da ne bi jih zver iz morske

Mislite si, da more majhno število dobro skritih vojakov na ugodnih položajih s puškami z uspehom potolči cele polke, brigade in celo divizije. Puška je orožje, ki povzroča največ izgub. Pred topovi se lahko skriješ, ravno tako pred metakci min, pred strupenimi plini, letalskimi bombami, a pred puško sposobnega sovražnika se ne moreš umakniti, kadar pride zadnji čas boja, ko je treba zvitosti, drznosti, poguma in vojaškega duha. Treba pa je poudariti tudi še to, da moderna puška še davno na do polovice svoje vrednosti izkoriščena. Vzrok je poleg drugih tudi ta, da doslej niti ena država nima vojakov, ki bi bili tako oblačeni za vojskovanje, kakor to zahteva moderna brzostrelna puška. Zato so Avstrijci, Nemci, Bolgari in Turki imeli tak respekt pred srbsko vojsko. Porazno je bilo za sovražnika Srbije, ki srbske vojske sploh videl ni. Ko je že mislil, da je sploh ni pred njim, je pa nenadno udarila nanj in mu vtila smrt in strah.

Skušnje iz preteklega doba bo treba izročiti mladini, katero bo treba izuriti v posebne naskakovale čete. Te bodo morale izvrševati take naloge, katerim navadna mobilizirana vojaška enota ni kos. Za moderno vojskovanje je treba veliko znati. Tega se pa v 18 mesecih vojak ne more naučiti. Sovražnika je treba iznenaditi, ga varati, se mu skrivati. Tega se moderni vojak tudi v manevrih ne more naučiti.

Svedski kralj Gustav izroča letošnjo Nobelovo nagrado.

Mož, ki ne ve kdo je

Iz Londona poročajo: V neki tovarni v Souththorpe se je zgodila čudna nesreča. Ko so na tovarniškem tiru sestavljali vlak, so se trije vagoni odpeli ter se z vso silo zaleteli v lokomotivo, ki je stala na progi. Stroj je skočil s tira in se strkljal po bregu navzdol. Strojevodja se je rešil s tem, da je naglo skočil s stroja. Toda kurjača niso mogli nikjer najti. Več ur so ga iskali. Kočno so ga našli kake tri milje daleč od tovarne. Sedel je na polju in se ni za nikogar zmenil. Ugotovili so, da je mož pri nesreči docela izgubil svoj spomin. Ko so ga vprašali, kako se piše, kje stanuje, kje dela, ni znal odgovoriti. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer ga nadzirajo zdravniki.

Lisica pobrala vse peteline

Podjetni angleški posestnik je sklenil, da bo na Angleskem vpeljal tako zvane peteline dvoboje, kakršne imajo na Španskem. Ker Španci nalašč goje take peteline in jih dresirajo za boj, je Anglež za drag denar na Španskem nakupil 12 petelinov in jih pripeljal domov. Tu je peteline skrbno spravil v posebno kurnico. Policija je kmalu dala dovoljenje, visoke osebnosti so bile že povabljeni k tej prireditvi. Preden pa so petelini mogli pokazati svoje bojne sposobnosti, se je nekaj zgodilo. Kurnica je bila sicer močna, toda vrata so bila pre-slabo zaprta. Zato je neke noči prišla lisica in vseh 12 bojnih petelinov odnesla. Anglež se sedaj praska za ušesi, ker je moral za vsakega petelina šteti 1 funt (250 Din).

V Kodanju (Kopenhagen) je umrla gospa Mina Grieg, vdova slevečega norveškega komponista. — Pred nekaj tedni je obhajala svojo 90-letnico.

Vedeževalka: »Vse kaže, da boste enkrat v svojem življenju potovali po morju.«

Postarna ženska fotografu: »Upam, da boste napravili dobro sliko!«
Fotograf: »Taka bo, da še sami sebe ne boste spoznali.«

»Svojega slugo ste odpustili? Ali ni več uživa vašega zaupanja?«
»Ne. Edino, kar je on užival, je bil moj konjak.«

Svedski general Virgin, ki je organiziral abesinsko armado, se je vrnil v Evropo. Povedal je, da je abesinska armada že docela kos italijanski.

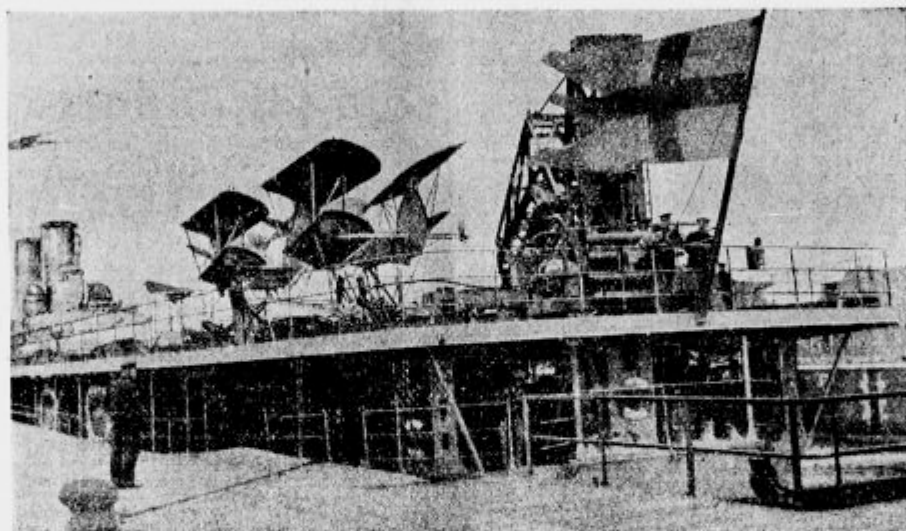
z vso doslej znano moderno oborožitvijo ne more odločilno poraziti sovražnika v eni ali celo v več bitkah. Zato mora vsak vojskovoječi se del že vnaprej upoštevati zgube ter to upoštevati že pri počevanju rekrutov. Tudi načela stare strategije so zahtevala, da je treba čimbolj hraniti mrtvi in živi bojni material. Vendar vkljub temu lahko rečemo, da so v tem oziru močno grešile vojske velikih držav. Odveč bi bilo omenjati, kako je n. pr. bila ugonobljena elitna avstrijska armada v Galiciji. Lahko torej rečemo, da niti ena armada ni do dobre poznala dejstev modernega vojskovanja.

Ko bi bila pred svetovno vojno kje kaka velika armada, ki bi bila razumela, kaj je vojna, ko se je treba vojskovati s strojnimi in z močnim učinkom in na velike daljave, ki bi vedela, kaj je vojskovanje v jarkih in rovih ter bi svoje vojake bila na to pravočasno naučila, bi taka vojska mogla potolči 2—3 krat močnejšega sovražnika.

V moderni armadi bo treba ustvariti posebne izbrane oddelke, kar se je godilo že v svetovni vojni. Te izbrane čete bodo mnogo več dosegle in imele mnogo manj izgub. Ko je Italija stopila v svetovno vojno, je imela tako rekoč odprta vrata na Dunaj in Budimpešto. Toda za tak pohod ji je poleg zbranih mas bilo potrebnih vsaj nekaj tisočev — junakov! Ko bi jih bila imela, koliko bi bile njene zgube manjše in koliko prej bi bil prišel konec osrednjih velesil. — Torej cilj modernega vojskovanja v bodočnosti bo, da se izogne izgubam do skrajnih mej možnosti. Strašno pa popari najkrepkejšo vojaško srce, če vidi velike izgube in malo uspeha.

Naskok je bil in bo ostal, dokler se bodo ljudje vojskovali, zaključek odločilnega boja. Toda tudi naskok mora biti pripravljen. Drznost v vojski dobro reši včasih tudi najtežje naloge. Slepá drznost pa bi pri sedanji oborožitvi bila gotov pogin. Zato se bo naskok v moderni vojski moral izvesti na nov način; zlasti bo moral sovražnika iznenaditi. Potrebna bo nova taktika, kakšna, to naj ostane skrivnost. Lahko pa rečem, da mobilizirane mase pravega naskoka ne morejo izvesti. Zgube pri naskoku, ki je izvršen brez korajžje in elana, so velike, uspehi pa navadno majhni. Zato je bolje, da takega naskoka ni.

Solunsko fronto so predrlé čete, katere so imele dovolj vojniških skušenj, naskok pa je bil izvršen z

Svedska križarka »Gotland« je priplula v nemško luko Kiel na obisk. Križarka je obenem ladja za prenašanje letal in polaganje min.

globočine zapazila. Ti ljudje namreč vedo, da morski volk najprvo zgrabi za roko ali nogo. Dečki, ki se potapljajo v morje, da na morskem dnu pobirajo novce, katere drugi mečejo v vodo dečkom za zabavo, ti dečki se prav nič ne boje, da bi pri taki priliki zadeli ob morskega volka. Kadar jim trda prede, se pač požene v svoj čolnček. Sicer se pa ne brigajo za zver. Pač pa se avstralski belokozec le nerad koplje ob morskih pečinah, kjer so že kdaj ujeli kakega morskega volka.

Nekoč sva z Johnstonom vse dopoldne lovila morske volkove, popoldne pa sva živali devala iz kože in jih spravljala za prevoz. Vsakokrat sem morskemu volku prerezal tudi njegov želodec in pregledal, kaj je v njem. Tako sem prerezal trebuh tudi volku, ki je bil 3,50 m dolg. Pri tem sem opazil, da ima želodec čudno obliko. Previdno sem razparal želodec, iz katerega je pogledala okrogla kost. Z eno roko sem prijel za kost, z drugo sem pa rezal naprej. Na kosti je visel košček mesa. Ko sem kost potegnil iz želodca, sem v svojo grozo zapazil, da je človeška roka. Bila je roka moškega

stonom najdeni kos blaga nesla na letališče. Tam sva blago pokazala prijatelju letalca Atkinsa. Ta je spoznal blago, češ, da je to kos Atkinsovega plašča. V tem plašču je Atkins jemal slovo, ko je sedel v letalo.

Naj bo dovolj te grozne zgodbe, ki je strašna in za marsikoga tudi gnusna. Vendar bo morda marsikoga obvarovala, da se ne bo neprevidno kopal v vodah, kamor hodijo morski volkovi.

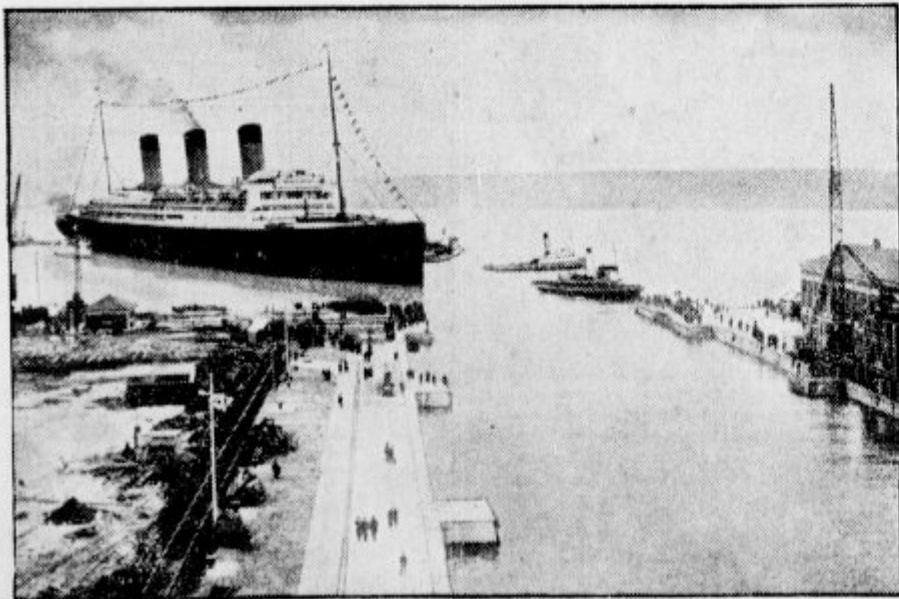
Drag telefonski pogovor

Najdražji telefonski pogovor je imel ravnatelj neke londonske avtomobilske tovarne. Ta pogovor med Londonom in Parizom je veljal 1000 angleških funtov ali četr milijona dinarjev. Trajal pa je ta telefonski pogovor celih 13 ur in 51 minut. Londonski ravnatelj je govoril s svojo podružnico v Parizu ter ji dajal potrebna navodila. Cisto podrobno je razmotrival, kaj vse bi pariška tovarna podružnica mogla izdelovati ter ji je dajal tudi navodila, kako je treba stvar organizirati. Na koncu je določil cene, po katerih naj posamezne avtomobile prodajajo. Navsezadnje je še po telefonu kontroliral knjigovodstvo pariške podružnice.

Medvedovo okostje v hrastovem deblu

V nekem gozdu blizu Odese so pred kratkim podrli orjaški hrast, ki je bil več sto let star. Podrli so ga, ker je že začel trohniti. Ko so delavci deblo žagali, je naenkrat žaga čudno zahreščala, da so prenehali. Žaga je namreč sredi debela nalezla na nekaj trdega. Previdno so nato razsekali deblo in sredi debela našli celo okostje velikega medveda. Okostje je bilo dobro ohranjeno, le hrbtnica je bila zlomljena. O tej najdbi so obvestili naravoslovce, ka so stvar preštudirali in dognali, da je medved plezal na drevo, pri tem pa je zdrknil v duplino votlega drevesa in si zlomil hrbtnico. V dupli je potem žival mrtva obležala, drevo pa je raso in zadelalo medvedov trup. Ko so preiskavali, koliko je hrast približno od tistega časa zrastel, so dognali, da je medvedovo truplo ležalo v hrastu že kakih 175 let.

Mlinarjev Tonče je nekoč kupil papigo. Prodajalec mu je povedal: »Ta žival je tako pametna, da se bo naučila, kar ji boste rekli.« Čez dva meseca Tonče ves divji privihra k prodajalcu in kriči: »O—os—lepa—ri—li ste me. Pa—pa—pppi—gga je—cljale«

Največji angleški parnik »Majestic« se bo februarja vrnil z zadnje vožnje, nakar ga bodo prodali za staro železo.

Proslava Brezmadežne v Novem mestu

Na kar najslavnejši način je proslavila praznik Brezmadežne tudi novomeška dijaška mladina, vendarjena v kongregaciji, ki je ena najstarejših med dijaškimi v Sloveniji in tudi ena najmocnejših, saj združuje letos v svojem okoliščju nad 200 mladih duš. — S tridnevno so se pripravljali kongregantisti na svoj praznik, z pridigami p. voditelja in recitiranimi sv. masami. Na predvečer so pe- li 4 fantje — višješolec z g. p. voditeljem pre- lepe sepienice litanije, ki jim je odgovar- jala vsa cerkev. Zjutraj na vse zgodaj pa so med vsa mašo prešli skupno sv. obhajilo. V mali samostanski dvorani pa je bilo ob 10 dopoldne vse živo. Vse od malega prvošolca pa do resnega osmošolca je napeto prisluš- kovalo lepih besedam g. kant. Keka in svo- jih tovarišev, ki so jih bodrili za resno ži- vljenje, ki ga bo vsak prej ali slej nastopil.

Popoldne se je vršil pred oltarjem Brez- madežne sprejem, kjer je okoli 50 mladih duš priselgo Mariji zvestoba. Tak obred je nekaj velikega in lepega. Človeku pridejo solze hvalečnosti v oči, ko pomisli, še nas ni, kljub divjanju nasprotnikov božjih, ničel stoletij sovražnik; pogled na mlada srca, te vdane oči, ki z roko na Marijo. Zastonj so bili naklepi zadnjih let, ko so hoteli za kat. dijaško orga- nizacijo »Vesno« nasprotniki uničiti tudi kon- gregacijo. Hoteli so ji dokazati, da deluje »politično«. — Politično delovanje je seveda zlučevati in vzgajati mlade duše v luči naj- svetejših moralnih zakonov, politično prire-

jati misterije in nastopati z verskimi refe- rati po katol. odrih, oznanjati boljše življenje z besedo in tiskom je pa menda ultraracio- nalno delo! Naš katoliški narod, ki je svojo vero izpričal na evharističnem kongresu, se bo zahvalil za take poklone.

Višek proslave pa je bila vsekakor ve- černa akademija v Prosvetnem domu, kjer je nastopila vsa kongregacija v besedi in igri. Najprej je kongregacijski zbor zapel Morski zvezdi, tako lepo in krepko kongre- gacijsko himno, ki jo je uglašil dr. Kimovec. Sledil je globok pozdravni nagovor pre- feta, ki je klical zvestobo naši nebeski Ma- teri. Lepa je bila recitacija kongregantistov »Ves dan pri Tebi« in prelepo se je prelivala za 8. december tako primerna Premrljova skladba »Mater Dolorosa«, polna krasnih mest, ki človeka ganejo, bodisi radi prisr- nosti in intimnosti, bodisi radi tihega velič- častva, ki zveni preko vse skladbe. Skladba je bila pod taktirko g. V. Skeleta skrbno in doživeto izvajana. Bila je to ena najlepših točk. Krepko so prikazali nižješolci izrico »Sv. Tarčizina«, in mogočno je donela posem katol. mladine, kot mogočno izklesana beseda na zbrano občinstvo. Najbolje na so bile lepe adventne slike: Polid Rokenik, ki jih je za to priliko narisal prof. Logar v skrb- ni režiji prof. Marijana Dobovška. Tudi do- bra udeležba s strani občinstva je pričala o visokem razumevanju poslanstva mladine za bodočnost.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 12. decembra.

Od zadnjega občnega zbora (27. oktobra), na katerem se je prejšnji odbor prav malo izpremenil, je zopet živahnice v društvu. Zlasti nekateri odseki so začeli prav lepo delati. Tako je »Prosvetni odsek« priredil dozdaj že tri predavanja različne vsebine. Prvo (10. novembra), katero so spremljale lepe zgodovinske slike, nam je razkrilo ko stare rimske zgodovine. V drugem (17. novembra) je akademik gosp. Rozman Ivan spregovoril »Ob 15 letnici ra- palške pogodbe z Italijo«. Videli smo zakulisna rovarjenja mednarodne politike, ki so zadala ne- ozdravljivo rano našemu narodnemu telesu ob italijanski meji. In preteklo nedeljo je prav tako aka- demik gosp. Tone Simončič v zelo zanimivem pre- davanju »O ribarstvu« povedal marsikakšno mikav- nost o življenju v vodi, o ribolovu, zlasti še o ri- biču-sportniku, ki čisto po svoje gleda na ribe in jih po svoje tudi lovi. Takih scenih predavanj iz življenja v naravi bi si še več želeli.

Zadnje nedelje so število Rokovih obiskovalcev povečali slovenski vojski-rezervisti, ki so bili na orožnih vajah v Zagrebu. Okoli 200 jih je bilo. Vsi seveda niso prišli k sv. Roku, a tudi onih, ka- teri so prišli, smo bili veseli. Zdej so se že vsi vrnili domov.

Proa veselovanska razstava umetniške fotografije v Zagrebu

Zagreb, 11. decembra.

Pred nekaj dnevi so v Umetniškem paviljonu odprli I. veselovansko fotografsko razstavo. Brez ozira na to, da srečamo na razstavi slovenske foto- grafije-amaterje, je pričujoča razstava-dogodek, ki ne zanima samo Zagreba, ampak je vredno, da ga spo- ročimo tudi slovenskim bralcem.

Vseh del na razstavi je ravno 299. Če vemo, da je odbor za razstavo dobil nič manj kakor 862 slik, od 195 avtorjev, potem si lahko mislimo, da imamo pred seboj od najboljšega zares najboljša (563 slik zavrnjenih). Zanimivo je dalje, koliko so prispevale posamezne države: Cehi imajo razstavljenih 117 slik (poslali so jih 300), domači jugoslovanski avtorji 106 (poslanih 341), Poljaki 58 (poslali 178), inozemci 17 (poslanih 39), Bolgari 1 (poslane 4). Največ razstavljalcev je jugoslovancev (58), nato Cehov (54), Poljakov (29), iz neslovanskih držav (8) in en Bolgar.

Če bi se hotel le na kratko ustaviti pri vseh 150 avtorjih in čim krajše registrirati njihova dela, bi poročilo naraslo v neprebavno razpravo. Zato bomo omenili samo splošno klasifikacijo in s par besedami dotalni najvažnejši deli in njihovih avtorjev.

Prvo mesto zavzemajo brez vsakega dvoma Po- ljaki. Njihova dela zares lahko denevno v vrsto umetniške fotografije, ker razodevajo toliko origi- nalnosti in iznajdljivosti, da ne nosijo v sebi samo odsev leče, ampak predvsem osebni izraz svojih avtorjev. St. Cierniak »Deda«, J. Savka, T. Wański in še nekateri drugi ne fotografirajo več samo z apa- ratom, marveč prav tako s svojo dušo, ki nevidno vpliva na lečo in vodi njeno delovanje. — Za Po- ljake so takoj Cehi, ki so poslali mnogo resnih in kvalitetnih slik. Sedlak J. (Kotček iz stare Prage 223) in O. Schick (Kokosove peči 218) ne po zamisli ne po izdelavi svojih del prav nič ne zaostajata za zgoraj imenovanimi Poljaki. Kindl O. (Ceh) je dal najboljšo živalsko sliko na razstavi (Maček 116). Razen tega so dali Cehi tudi mnogo foliorističnih in pokrajinskih slik. — Tretji smo jugoslovanci, med katerimi smo najboljši Slovenci (to so mi priznali tudi zagrebški fotografi, s katerimi sem govoril na razstavi, čeprav v časopise tega ne dajo). Vseh slovenskih fotografov na razstavi je 18. Med njimi najdemo mnogo starih in priznanih fotografov, pogrešamo pa še mnogo starih; menda jih na- domestajo mlajši, katerih je lepo število. Po pet slik imajo J. Branc, Kocjanec P., in Pengal L., naj- boljši je Kocjanec, Krašovec F., Svigelj Cv., Bazelj in Frelj I., so prispevali prav dobro stvari; a že- leli bi od njih več in boljše. Sodelujejo še Erjavec L. (2 slike), Gogala Ivo (2), Hočevar M. (1), Jankole V. (1), Kornić A. (4), Kovac J. (1), Michielli L. (4), Pečenec K. (2), Pfeiler M. (4), Skerlet J. (1) in Simončič D. Tudi med Hrvati je nekaj zelo do- brih foto-amaterjev. Naj omenim samo D. Janeko- viča, Schura O. in mladega Marijana Szaboa. Naj- starejši med zagrebškimi člani razstave je Gutša VL, podpredsednik zagreb. Foto-kluba, ki je sode- loval že pred 25 leti, ko je bila v Zagrebu prva mednarodna razstava umetniške fotografije. — Bol- gari imajo eno edino sliko Levieva A. (Morje 150), kar priča, da je pri njih umetniška fotografija šele v povojih.

Zagrebški Foto-klub, ki je razstavo organiziral in izdal tudi lep katalog z reprodukcijo nekaterih najboljših del, zasluži vse priznanje za tako uspešo prireditel.

Pri teški stolici

napetosti, glavobola vsaj zaprta očisti ena do dve časi narave

FRANZ-JOSEFOVE

grenke vode prebavne organe **Franc-Josefovo** vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Reg. po min. sed. pol. in nar. zdr. 8-ur. 15480, 25. V. 25.

Upravičena pritožba

Sv. Lenart na Laškem, 12. dec.

Naš kraj ima 4-razredno šolo, toda na tej šoli ni nastavljena niti ena moška učna moč. Po od- bodu šolskega upravitelja g. Nandeta Vidmarja v preteklem šolskem letu je bil pouk na naši šoli neroden, ker je manjkala ena učna moč. Malo pred sklepom zadnjega šolskega leta je bila dodeljena na tukajšnjo šolo moška učna moč v osebi Zeljka Križnarja, kateri je bil nastavljen iz bednostnega fonda. V tega gospoda je odrasla mladina stavila mnogo upanja, kot sploh tukajšnje ljudstvo. Ka- zal je mnogo dobre volje ureditvati se tudi v prosvetnem delu izven šole. Toda šolska oblast ga je premestila v Črenšovce v Prekmurje. Tako so ostale zopet samo 3 ženske učne moči na tukajšnji 4-razredni šoli. Ljudstvo je trdno pričakovalo, da bo šolska oblast na izpraznjeno mesto dodelila moško učno moč, toda glej, zopet je bila dode- ljena kot četrti učna moč — ženska. Nismo na- sprotni proti temu, toda potrebo so drugačne. Dečki v zadnjih šolskih letih, kateri nujajo doma prave vzgoje, so postali zelo poredni, ker je tem znano, da v šoli ni nobene močne roke, katere bi bila v stanu porednost v kati zadržati. Tako se čujejo od več strani upravičene pritožbe, zaradi porednih učencev. To je ena slaba stran takega postopanja šolske oblasti, a druga v tem je na- slednja. Tukajšnji šol. okoliš je izključno kmečki. Večkrat se je že poudarjalo, da šola na kmetih bodi kmetstva. V našem kraju je sadjereja poleg živinoreje edini vir dobropkov ljudstva. Torej bi se v šoli moralo dati smiselno za poznejši po- klje. Mladina je naš up. in naša bodočnost. Naša, sedaj že odrasla mladina, se je v šoli poučevala v sadjereji v šolski drevočevici, katere pa sedaj ni pri šoli. Je pa tudi nedvomno, ker ni nobene mo- ške učne moči, katere edina je zmogla kaj takega. Težko plačujemo v sedanjih časih davke in s tem šolske prispevke, ter kot takl pro-simo višjo šolsko oblast, da dodeli na tukajšnjo šolo eno moško učno moč, katere bo med drugim usposabljalna našo mladino za poznejši poklic. Naj se naredi pravilna razdelitev učnih moči, da ne bo mogoče na kateri šoli preveč moških učnih moči, a na drugi samo ženske učne moči.

Vsa čast tukajšnjim uč. učiteljem, katere vršijo svoj poklic nadvse dobro, — toda krajevna potreba je, da naj bo na šoli vsaj ena moška učna moč.

Žeparska tolpa

pride pred mali senat

Ljubljana, 13. decembra.

Op velikih slavnosti in prireditvah se natepe v Ljubljano kljub strogi kontroli nebroj žeparjev in tatov, ki jim ob takih dnevih prav dobro gre pesnica v klasje. Ob evharističnem kongresu so žepari ljudem pobrali mnogo zlatih in drugih ur, praznik in rezali so žepo in odlašali dobro rejne listnice. Takrat so plen, ki so ga žepari odnesli v Zagreb, cenili na okoli 25.000 Din. Žepari so imeli srečo. Videč, da jim gre njih posel prav posreči, so se še v večjem številu pritepli v Ljubljano na kongres Jadranske straže in jesenske velesjeme. Jeseni pa niso imeli sreče. Policija je polovila devet žeparskih tatov, med drugimi glavarja, 35-letnega kramarja Roka Gambreka iz Zagreba. Kot žepari so poslovali mnogi zagrebški laži-trgovski so-трудniki in tudi neke ženske. Najdrzejši in najpogot- nejši pa je bil 14-letni Stanko Novaković iz Za- greba. Po trgovinah so ti zagrebški tatovi pokradli mnogo manufakturnega blaga in perila v vrednosti 4000 Din. na velesjeme pa so pobrali iz žepov in torbice 2100 Din gotovine. Ljubljanski policiji se je naposled posrečilo dobro organizirano tolpo po- loviti in spraviti pod ključ.

Kazenska preiskava je bila dolgotrajna, kajti žepari so vse tajili in zatrjevali preiskovalnemu sodniku: »Nikdar nismo bili v arestu. Samo pošteni ljudi! Prav za božične praznike, pa pridejo žep- pari pred tribunal treh sodnikov. Za 24. t. m. ob 9 dopoldne je razpisana glavna razprava. Za božično darilo bodo prejeli primerno nagrado s pripadki.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 11. decembra, 12. Ploščna za ploščo — napov v napov (plošč), — 12.15 Vremenska napoved, poro- čila. — 13. Napoved časa, objava sporov, obvestila. — 13.15 Ploščna za ploščo — napov v napov (plošč), — 14. Vremenska poročila, borzot. tečaj. — 18. Za delovni (radijski) orkester. — 18.30 Poroča znanstvenopolitični vprašanja (gosp. dr. Alojzij Kuhar). — 19. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporov, obvestila. — 19.30 Naočnina ura: Jugoslovanski no- zgočni obiskaj (dr. Ivo Franjič iz Zagreba). — 20. Ra- zgovor narodov. — 20.05 Jazz. — 20.15 Budimost. — 20.30 Orkestralna in violinski koncert. — 22.20 Ploščna. — 22.30 Ploščna glasba. — 22.45 Ploščna glasba. — 23.30 Izra. — 23.45 Kom. glasba. — 23.55 Rima- Rima. — 24.00 Ploščna koncert in petje. — 24.20 Prens. opere. — 24.30 Ploščna ura. — 24.35 Violinski in klavirski glasba, ploščna glasba. — 24.45 Ploščna. — 1

Drugi programi:

Sobota, 11. decembra, Belgrade: 30. Vojvodinski ve- čer. — 22.20 Vojvodinska narodna glasba. — Zagreb: 30. Klavirski koncert. — 20.30 Radijski orkester. — 21.30 Pevski zbor. — 22.15 Bosanske sevdalinke. — Dnari: 17.45 Narodni pesmi. — 18.30 Radijski orkester. — 20.05 Narodni narodov. — 20.05 Jazz. — 20.15 Budimost. — 20.30 Orkestralna in violinski koncert. — 22.20 Ploščna. — 22.30 Ploščna glasba. — 22.45 Ploščna glasba. — 23.30 Izra. — 23.45 Kom. glasba. — 23.55 Rima- Rima. — 24.00 Ploščna koncert in petje. — 24.20 Prens. opere. — 24.30 Ploščna ura. — 24.35 Violinski in klavirski glasba, ploščna glasba. — 24.45 Ploščna. — 1

Sport

Kaj moram vedeti o smučeh

Gotovo se spominjate, da so bile pred 15 leti v modi dolge in ozke smuči; pozneje pa, ko so vpeljali smuk in slalom, se je začel svet navduše- vati zopet za široke plošče. Modo narekuje vselej najbolj znani tekmovalci v Davosu, Mürrenu, Inns- brucku itd. in tudi pri nas se smučarski svet vse prerad oziroma po tekmovalcih. Nad 100 originalnih tipov smuči so izdelali tekoni zadnjih let poedini iznajditelji — večinoma le za neuspele poizkuse in — za peč in danes se je neizkušeni smučarju skoraj težko odločiti, ko kupuje opremo.

Kot načelo naj velja: smuči ne bomo izbirali po modi, temveč po potrebi in po uporabnosti. Zlasti si moramo biti na jasnem glede sledečih vprašanj:

1. Dolge ali kratke smuči? Dolge je težko ob- vladati, imajo pa prednost, da drže mirneje in hi- treje. Smučarski loki so mnogo lažji na krajših smučeh in zato bodo zlasti začetniki (pa tudi ne- ni svetl) dajali prednost krajšim smučem. Za turno smučanje še vedno velja staro pravilo: smuči naj bodo tako dolge, da vam segajo do zapestja (ne do koncev prstov) ako izprožite roko nad glavo. Daljše smuči prepuščajte tekmovalcem!

2. Ali naj bodo smuči ozke ali široke? Široke smuči so bile moda vse od začetka slaloma (takrat so merile pod stopalom 8,5 cm!) pa do Fisih tek- kem v Innsbrucku. Takrat je nastopil prvi Seelos v slalomu z ožjimi smučmi. Vozil je tako elegantno in sigurno, da je obrnil pozornost nase. In ko se je ob izidu tekmovalca doznan, da je dosegel tudi najboljši čas, tedaj so se začeli strokovnjaki zani- mati za njegove smuči. Presenečeni so ugotovili, da so samo 7,5 cm široke! Počasi se je začela uve- ljavljati ideja, da so za trdno steptano slalomsko progo preširoke smuči popolnoma pogrešne, ker jih je težje obvladati. In rezultat je ta, da dan- danes uporabljajo za slalom smuči, ki so le za ma- lenkosti (največ 5 mm) širše od turnih.

3. Kakšne naj bodo krivine na smučeh? Oglej- mo si najprej vrhno krivino, takozvano »spatioco«. Ker dela lopatica držeči smučki gaz ali stezo, mo- ra biti nekoliko širša. S tem odpade stransko tre- nje smuči ob sneg in drčanje je mirnejše. Kakor razlaga Drago Ulaša v »Knjigi o sportu« (glej str. 190, 191, 192), ima širša lopatica še drug pomen: »Ako bi bila ozka, bi se smuč spredaj pregloboko vdrla, v mehkem snegu bi sploh zašla v globino. Njena širina ne dovoljuje vdiranja konice, temveč daje prednjemu delu smuči opore in vzgona, da drži tudi v mehkem prahu skoraj po površini. Ozke smuči, kakršne nosijo telci, ki tekmujejo v smučem teku, omogočajo samo smuk, odnosno tek po trdo izpeljanih smučinah.

Lopatica ne sme biti premočno zavita. Ako je polmer njene krivine prekratek, tedaj odriava smuč pred seboj neko količino snega (zlasti velja to za prsič in za moker sneg) in smuka je počas- nejša.

Pod stopalom, odnosno pod stremenom smuči opazimo drugo krivino, ki jo imenujemo most ali obok. Ako bi bila smuč pod stopalom ravna, bi se vdelala pritisk smučarjeve telesne teže. Posle- dica bi bila obremenitev smuči pod stopalom in razbremenitev na koncih. Smuk bi bil v tem pri- meru počasnejši, zavoji na trdem snegu lažji, v mehkem težji. Dobra smuč mora imeti toliko mo- čen obok, da ta popusti in se zravna, ko stopi smučar na njo. Praktično: Za lahke smučarje mora biti obok šibak, za težje močnejši, za one, ki smu- čajo z nahrbtnikom, še močnejši. Premočan obok je pogosto vzrok, da ta ali oni začetnik lahke teže obupa, zakaj loki so na takih smučeh skoraj ne- mogoči. (D. Ulaša, »Knjiga o sportu«.)

To bi bila najvažnejša vprašanja glede širine, dolžine in oblike smuči. Smučar mora poznati svoj »aparatus« do podrobnosti prav tako, kakor sofer svoj avtomobil. Ne smemo pa pozabiti, da so smuči le sekundarno sredstvo smučanja — primarno pa je smučarjevo telo. Zato moramo negi telesa — ali konkretno: smučarski gimnastiki posvečati toliko večjo pozornost.

Lista petorice najboljših

jugoslovanskih lahkoatletov

Teki:

100 m: 1. Kovac Pr. 10,6, 2. Bauer P. 10,7, 3. Stevanović J. 10,9, 4. Čonar Pr. 11, Dremil C. 11, dr. Jamnički H. 11, Mazzi H. 11, Tauler M. 11.

200 m: 1. Kovac Pr. 22,4, 2. Bauer P. 22,6, 3.-4. dr. Jamnički H. 22,9, Mazzi H. 25, 5. Dremil C. 25,4.

400 m: 1. dr. Jamnički H. 51,5, 2. Mühleisen R. 51,6, 3. Nikhaz P. 51,7, 4. Banšček P. 52, 5.-6. Hoffer R. 52,8, Stevanović J. 52,8.

800 m: 1. Nikhaz P. 2:00,0, 2. Flass H. 2:01,6, 3. A. Zorja Pr. 2:02,2, 4. Goršek Pr. 2:02,2, 5. F. Srakar Pr. 2:02,5.

1500 m: 1. F. Srakar Pr. 4:11,4, 2. Goršek Pr. 4:13,0, 3. Flass H. 4:15,4, 4. Takac Sl. 4:15,6, 5.-6. Czarda Pr. 4:19,4, Kreys Pr. 4:19,4.

5000 m: 1. Bručan I. 15:48,6, 2. Kreys Pr. 16:09,4, 3. Krpan Pr. 16:22,0, 4. Kangler Mt. 16:29, 5. Sporn I. 16:29,2.

10.000 m: 1. Bručan I. 33:03,8, 2. Kangler Mt. 34:16,8, 3. Sporn I. 34:20,6, 4. Krpan Pr. 35:03,8, 5. I. Starman Sg. 35:20,2.

42.000 m: 1. Sporn I. 3:05:43, 2. Kreys I. 3:18:05, 3. Grebene J. 3:27:52, 4. Zemljak Mt. 3:41:10.

Zapreke:

110 m: 1. Ivanović C. 15, 2. dr. Buratović C. 15,2, 3. Ehrlich H. 15,9, 4. Banšček P. 16,2, 5. Hanžeković C. 16,4.

400 m: 1. Ivanović C. 53,5, 2. Banšček P. 57,4, 3. Hanžeković C. 59,7, 4. Dremil C. 1:00,0, 5. Stevanović J. 1:00,4.

Stafete:

4x100 m: 1. Reprezent. Belgrada 45,8, 2. HASK 44, 3. PSK 44,2, 4.-5. Reprezent. Zagreba 44,5, Reprezent. Jugoslavije 44,5.

Hoja:

25.000 m: 1. Lj. Stanislav Mt. 2:21:52.

Skoki:

V višino: 1. Martini Pr. 185, 2. Mikić J. 180, 3. Telesko P. 180, 4. Zgur Pr. 176, 5.-6. dr. Bu- ratović C. 185, Mohr J. 175.

V daljavo: 1. Novaković B. 689, 2. dr. Bu- ratović C. 687, 3. Banković B. 682, 4. ing. B. Kallay Mt. 671, 5. Bergmann C. 668.

S palico: 1. Bakov J. 560, 2.-3. dr. Bu- ratović C. 550, ing. B. Kallay Mt. 550, 4. Feigl Mt. 545, 5. Bergmann C. 531.

Troskok: 1. Mikić J. 1405, 2. Mioković B. 1399, 3. Perpar Pr. 1377, 4. Banković B. 1365, 5. Bergmann C. 1356.

Meti:

Krogla: 1. Kovac Pr. 1485, 2. Spalje B. 1475, 3. dr. Narančić C. 1415, 4. Klenj J. 1405, 5. Ambroz H. 1385.

Disk: 1. Klenj J. 4400, 2. dr. Narančić C. 4356, 3. dr. Manojlović C. 4289, 4. Stepišnik I. 4136, 5. Kovac Pr. 4132.

Disk helenski stil: 1. dr. Narančić C. 3979, 2. Klenj J. 3941, 3. Kovac Pr. 3525, 4. Am- brozy H. 3497.

Kopje: 1. Smejd B. 3765, 2. Klenj J. 3693, 3. Markušić Sl. 3686, 4. Nikolić J. 3634, 5. Marian Z. 3587.

Kladivo: 1. Stepišnik I. 4785, 2. Goić H. 4645, 3. dr. Manojlović C. 4241, 4. Majetić Z. 3870, 5. Puhovc C. 3785.

Petobjoj: 1. Markušić Sl. 2695, 2. M. Perković H. 2582, 3. Marian Z. 2453, 4. Malinarić H. 2252, 5. Brozović C. 2214.

Desetboj: 1. dr. Buratović C. 5822, 2. Mikić J. 5721, 3. Malinarić H. 5035, 5. M. Perković H. 5014, 5. Markušić Sl. 4590.

Kratice za imena klubov so: B. = BSK (Bel- grad), Ba. = Bačka (Subotica), C. = Cogor- dia (Zagreb), H. = HASK (Zagreb), I. = »Ili- rija« (Ljubljana), J. = »Jugoslavija« (Belgrad), Ju. = »Jugoslavica« (Celje), M. = »Makabi« (Zagreb), Mt. = »Maraton« (Maribor), Mh. = »Marathon« (Zagreb), P. = PSK (Pančevo), Pr. = »Primorje« (Ljubljana), R. = »Rapid« (Maribor), Sg. = »Sloga« (Ljubljana), Sl. = »Slavija« (Varaždin), Z. = ZASK (Zagreb) in Z. = »Zelazničar« (Maribor).

Sijajen izum za smuči. Pod tem naslovom smo napisali večerji daljši članek o pripravi proti po- vratnemu drsenju smuči oziroma o Jaxovih vzpe- njalnikih, ki stanejo Din 60.— brez montaže (ne z montažo, kakor je bilo navedeno; montaža se za- računa posebej in stane Din 10.—).

STK Moste, Drnič ob 20. strogo ohranjen sestanek vseh nogometašev združen s predavanjem gosp. Vrbav- nika. Vsaš ovrtašnik združen se mora javiti najmanjše pol ure pred sestankom nabavniku sekičja. — Ob 19.30 se bo vršila seja sekičjskega odbora. Seta in sestanki se vrši v gostilni gosp. Banja. Vsi znanstveniki in teoreti- ker se bo vsak lastnešnik lastnoval.

Novo mesto

Strelska družina bo zopet pričela s sobnim streljanjem, ki bo vsako sredo od 8—11 zvečer v gostilni Poula na trgu kralja Petra I. Prvo strelja- nje bo v sredo, dne 18. decembra 1935. — Odbor.

Naznanila

Ljubljana

1. *Filozofsko društvo* v Ljubljani bo imelo danes, dne 14. decembra 1935 ob 18 v predavalnici mineralo- škoga inštituta na univerzi drago svoje predavanje. Predaval bo vsaš, doc. gosp. dr. St. Gogala o temi »Filozofija in pedagogika«. Vabljeni člani in oni, ki se zanimajo. Vstop prost.

1. *Javne produkcije dek konservatorija*, ki vedno razbuja veliko zanimanje med stari in koncertnim občinstvom, se znajo v ponedeljek, 16. 12. m. ob 8 uri na sedem v Filharmonični dvorani. Sporedi I. produ- cije obsega izključno le francoska dela. Na produkciji nastopi poleg gojenec solopojla in klavirja tudi go- dalni orkester, Pianisti so iz šole prof. Janka Ravnika in prof. L. M. Skerjanc, solopjevka iz šole prof. W. Stalinghausova, orkester pa sestavljajo gojenec in Orke- stralno društvo Glasbene Matice pod vodstvom prof. L. M. Skerjanc. Sporedi v knjižnici Glasbene Matice po 2 Din, spored volja obnema kot vstopnice.

1. *Kino Kodeljevo* izra danes in jutri veselo ope- relo. Mala draga nemca namizata s Hermanom Thi- ngenom, Th. Lingenom in druzini koniki.

1. *Kletarska družina* v. s. n. v. m. v Mariboru ima dne 13. decembra ob 9 dopoldne iz

Mali oglasi

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert salonskega orkestra. Odprto do štirih zjutraj. (b)

Službe iščejo

Absolventka
meščanske šole in trgovskega tečaja, s perfektnim znanjem nemščine - želi službo v pisarni kjerkoli, takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15380. (a)

Službo dobe

Iščem za takoj
ali s 1. januarjem plačilno natakario, prvo vrstno moč, s strokovno izobrazbo in kavcijo; natakario serviro, strokovno izobraženo, zdravo, delavno in pošteno; hotelsko perico, staro do 40 let, z dolgoletnimi spričevali. Hotel »Novi-Svet«, Maribor. (b)

Iščem dekle
pridno, pošteno in lepe zunanosti, za sezono v gospodinjstvu in gostilni. Nastop 1. januarja. Julka Sosič, Kokra. (b)

Razno

Smučarji!
Za Pokljuko imate najbližje iz Podhoma. Prenočišča, vozniški v hotelu »Hom« tik postaje. (r)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krelcov trg 10

Hranilne knjižice

posojilnic, ki so članice »Združene zveze«, kupimo vsako vsoto takoj. — Ponudbe na Bančno kom. zavod Maribor.

Vnajem

ODDAJO:
Trgovski lokal
takoj oddamo v »Pegleznu«, Poljanska cesta št. 1.

Lokal
na dvorišču, za mirno obrt ali pa za pisarno oddam s 15. decembrom v najem v Ljubljani — Frančiškanska ulica št. 8.

ČITAJTE IN ŠIRITE
»SLOVENEČ«

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje kopalnica, vrt, Gerbičeva ulica, odda takoj Ravnikar, Poljanski nasip 32. c

Posrestva

.....
Droben oglaš v »Slovenca« posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Tristanovanjska hiša
s sadonosnikom in zelenjadnim vrtom zaradi selitve ugodno naprodaj. Spodnja Radvanjska cesta 3/a, Nova vas, Maribor. (p)

Kupimo

Krojaški stroj
že rabljen, pa še dobro ohranjen, kupimo. Naslovene ponudnikov z navedbo najnižje cene sprejema iz Ljubljane in bližnje okolice uprava »Slov.« pod št. »Brezposeln obrtnik«. (k)

Zlato
lomljeno in stare zlato predmete kupujem po zvišanih cenah

F. Čuden
Prešernova 1

Noge za mize in stole
iz orehovega lesa, parjene, la blago, tudi sveže izdelke, kupim. Ponudbe na Interklam d. d., Zagreb, Masarykova 28, pod št. »Export« P-4049. k

Prodamo

.....
Če arto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši? inserat

Posebno velika izbira
Hubertus-plašev in zimskih sukenj poceni pri Preskerju, Sv. Petra c. 14. Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Jabolka
razpošilja po jako nizki ceni F. Kupnik, Kostrivnica-Podplat. (l)

Ogorela drva
po 30 din m³, naprodaj. Celovška cesta 21, Cerkovnov grad. (l)

Kmetovalci!
Preskrbite se pravočasno z dobrim hribovskim semenskim ovsem, ki ga dobite po najnižji ceni pri tvrdki Jos. Erzin, Janežičeva 13 (Prule). — Telefon 37-14. (l)

Tinčkove in Tončkove prigode

205.

Gorili grozi smrt v hladnih valovih.

Vodopad je zgrabil gorilo in jo tiral s strahovito naglico navzdol. Kakor orehova lupina se je premetavala po besnečih in penečih se valovih. Tako temeljito se še ni okopala žive dni! In tudi vode že dolgo ni izpila toliko kot v teh kratkih sekundah.

Pa vsega tega še ni bilo dovolj. Kakor da ji hočejo še bolj zagreniti zadnjo uro, so podzemski zmaji od vseh strani iztegovali svoje glave in se škodoželjno režali.

Za vedno nas je zapustil naš srčno ljubljeni soprog, oče, stari oče, svak, tast in stric, gospod

FRANC ČERNE

poštni poduradnik v pokoju

Pogreb predražega pokojnika bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob dveh popoldne iz hiše žalosti Kladezna ulica 6 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. decembra 1935.

Žalujoči ostali.

Združenje trgovcev za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče naznanja žalostno vest, da je gospod

ERNEST KOBLER

višji davčni upravitelj v pokoju

dne 13. decembra ob dvanajstih zadet od kapi nenadoma umrl. Nadvse požrtvovalnega in nenačelstljivega uradnika ohranimo v trajnem spominu.

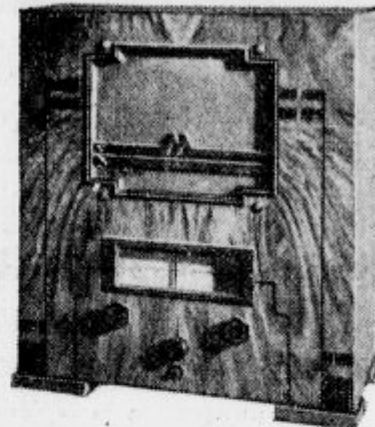
Predsedstvo Združenja trgovcev za sodna okraja Ribnica in Vel. Lašče.

Gramofoni

NAJNOVEJŠI BATERIJSKI APARAT

MARCONIPHONE MODEL 257

4 cevni superheterodin aparat s permanent magnetnim zvočnikom. Prvovrstna konstrukcija. Angleški proizvod, odličan glas, izpisane postaje. — Sprejema od 200—2000 metrov.

Cena: proti gotovini Din 4150.—
na obroke Din 4600.—

Vse cevi, kakor tudi vsi deli vedno na zalogi. Zahtevajte v vsaki strokovni trgovini brezobvezno predvajanje in prospekte, kakor tudi pri

Generalnem zastopstvu za Jugoslavijo, **M. Majstorović** zastopnik

THE GRAMOPHONE CO. LIMITED
Zagreb, Amruševa 5

Prodaj
tri eno- in dvovprežne sani in ročni voziček (ci-zo) po ugodni ceni. Ogledati v Slomškovi ulici 6.

Pletilni stroj
naprodaj. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Pletilni stroj« št. 15385. (l)

Telefon 2039
PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nudijo
Pogačnik
Boboričeva ulica št. 5.

Kompletne smuči
iz pravega gorskega jesena, za odrasle, s palicami in vezavo, od 130 dinarjev, za otroke od 90 dinarjev naprej — dobite pri izdelovalcu M. Fajfar, Ljubljana, Trnovska ulica 25, tel. 3410. (l)

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je danes umrl gospod

ERNEST KOBLER

davčni nadupravitelj v pokoju

Pogreb draga pokojnika bo v nedeljo ob enajstih popoldne iz hiše žalosti v Ribnici na Dolenjskem.

Ljubljana, dne 13. decembra 1935.

Žalujoči ostali.

Sax Rohmer: 41 Skrivnost dr. Fu-Mančuja

»Ne vem niti malo, kaj menite; toda prišla je semkaj — ker je vedela moji sedanji naslov — s prošnjo, naj jo ščitim pred nekim skrivnostnim človekom, ki jo je zasledoval spod ob Charing Crossa. Dejala je, da je on spozdal v veži, in kajpada sem ji rekel, naj počaka tu medtem, ko pojdem jaz dol in ga pošljem stran.« Na kratko se je zasmel.

»Prestar sem že,« je nadaljeval, »da bi me kaka ženska imela za bedata. Pravkar ste govorili o nekom, ki se imenuje Fu-Manču. Ali je to tisti lopov, ki mu dolgujem izrabo svojih načrtov? Doživel sem napade po odposlancih dveh evropskih vlad, toda od strani Kitajcev mi je to novost.«

»Ta Kitajec,« je Smith zagotavljal, »je največja novost sedanje dobe. Ali zdaj poznate svoje bolezenske znake po opisovanju Bayarda Taylorja?«

»Poročilo Mra. Westa,« sem dejal, »se strinja z nekaterimi odstavki Moreaujeve knjige »Hašičev privedi«. Mislim, da je le Fu-Manču lahko mislil na uporabo indijske konoplje. Dasi dvomim, da je bila čista, je učinkovala kot mamilo.«

In omamila Mra. Westa,« je prekinil Smith, dovolj močno, da je omogočal Fu-Manču, da je neopažen prišel v stanovanje.«

»Povzročila je znake, ki so Mra. Westa z lahkoto podvržle doktorjevemu vplivu. V tem slučaju je težko razločevati privide od resnice,

vendar pa mislim, da je Fu-Manču s pomočjo hipnotskih učencev vplival na vaše omamljene možgane. Dokaz imam, da je dobil iz vas skrivnost o sestavi ključavnice.«

»Bog ve, da je takole,« je rekel West. »Toda kdo je ta Fu-Manču, in kako — kako neki je mogel priti v moje sobe?« Smith je pogledal na uro. »Tega,« je odgovoril hitro, »vam zdaj ne utegnem pojasniti, ako naj ujamem moža, ki ima načrte. Pojdite, Petrie; biti morava pravočasno v Tilburyju. Vsaj v tem je ena priložnost.«

DVAJSETO POGLAVJE

Nekoliko domnev in eno dejstvo

V najbolj zmedenem razpoloženju sem hitel z Naylandom Smithom v taksi, ki je čakal, in brzi smo skozi londonske ulice. Ni mi treba poudarjati, da nisem mogel pronikniti globlje v zadnje Fu-Mančujev dejanje, v omamo Westa s hašičem. S tem, da je bil omamljen z indijsko konopljo, — ki ga je začasno napravila brezumna — bi moralo biti jasno vsakemu zdravniku, ki bi čul njegovo pripovedovanje in opazil posledice mamila. Poznal sem toliko kitajskega doktorja, da sem razumel, da je lahko izvele iz Wista tajnost sestave ključavnice s samo voljo, medtem ko je bil American pod učinkom mamila. Toda nisem mogel razumeti, kako je Fu-Manču dobil pristop v zaklenjeno stanovanje v tretjem nadstropju.

»Smith,« sem začel, »tisti sledovi ptičev na okenskem naslonu so ključ do neke skrivnosti, ki me je spravila v zadrego.«

»Res je,« je dejal Smith in nestrano pogledal na uro. »Samo malo presodi Fu-Mančujev

navade — in se spomni raznih njegovih živalskih ljubljencev.« V duhu sem pregledal vsa strašna bitja, s katerimi se ukvarja Kitajec; toda niti eno od teh mi ni moglo doti pojasniti o odtiskih na prahu Westovega okenskega naslona.

»Spravljaš me v zadrego, Smith,« sem priznal. »Marsikaj nenavadnega je v tem slučaju, češar ne razumem. Ne morem si misliti, odkod bi bili tisti odtisi.«

»Mar si mislil na Fu-Mančujev svilen opico?« je vprašal Smith.

»Opica!« sem zavpil.

»Bili so odtisi nog male opice,« je nadaljeval prijatelj. »Za trenutek sem bil prevaran kakor ti, in sem mislil, da so sledovi kakoga velikega ptiča, toda pred kratkim sem videl sledove opic, in takale svilena opica je, mislim, podobna neki vrsti opic v Burmi.«

»Se vedno ne razumem,« sem dejal.

»To je le zgolj domneva,« je nadaljeval Smith. »Toda ker nimam boljše, mi ta razlaga dejstva. Svilen opica — ki gotovo ni Fu-Mančuju le v zabavo — je izučena, da izvršuje posebne dolžnosti. Opazil si žleb poleg okna; videl si železni drog, ki ima namen obvarovati snažila oken, da ne pade dol? Za opico je prav lahko stvar, splezati z dvorišča gor do zida. S seboj je imela najbrže motvoz, ki je bil privezan k telesu. Splezala je na zidec in okoli droga, potem pa spet nazaj dol. S pomočjo tega motvoza so potem potegnili gor vrvi, jo potegnili okoli droga, in s pomočjo vrvi so spravili gor lestve iz bambusovine in svile. Edeu izmed doktorjevih pomagačev je potem splezal gor —

najbrž zato, da bi ugotovil, ali je hašič uspešno učinkoval. To je bilo tisto rumelo obličje, ki ga je West v sanjah videl, da se je nadenj sklanjalo. Za tistim je sledil doktor, ki je potem s svojo velikansko voljo igrice izmamil iz omotenega Westa, kar je hotel v svoj prid. Dvorišče je ob tistem času noči moralo biti prazno, za vsak slučaj pa so lestev takoj po plezanju potegnili kvišku, da so jo potem spet spustili dol, ko je West izdal tajnost zaklopne omare in si je Fu-Manču prilastil načrte. Posebno značilno je, kako je spet zaklenil omaro, zamenjal hašičeve tablete s prejšnjimi in tako razen omotičnih blodenj omamljenca zabrisal vsako sled. Zakaj je prizanašal njegovemu življenju, dokazuje mojstra svoje vrste.«

»Ali je spet Karamaneh bila vaba?« sem vprašal.

»Gotovo. Njena naloga je bila, ugotoviti Westove navade in zamenjati tablete. Bila je ona, ki je čakala v razkošnem avtomobilu — ker je bilo mnogo bolj verjetno, da ob tisti uri v takem avtomobilu ne vzbudi toliko pozornosti kakor v preprostem taksiju — ki je potem sprejela ukradene načrte. Ona je svojo nalogo dobro rešila.«

Uboga Karamaneh; ni imela izbire! Dejal sem bil, da bi dal sto funtov, da bi videl obličje moža, ki mu jih je izročila. Zdaj bi jih dal tisoč!«

Andaman — drugi,« sem rekel. »Kaj je s tem mislila?«

»Torej se ti še ni zasukalo?« je razburjeno zavpil Smith, ko je taksi zavil pred kolodvor. (Dalje sledi.)